

naša luč

1993
maj
5

ali bi hoteli živeti v sloveniji?

katoliška cerkev

Večina Slovencev (82 %) pripada **katoliški Cerkvi**. Ta je globoko zasidrana v slovenskem narodu. Cerkev je skozi vso zgodovino stala na strani slovenskega naroda in njegovih zahtev. Bila je tista, ki je v težkih trenutkih znala povzdigniti svoj glas za ponižanega in razžaljenega. To svojo držo je ohranila prav do sedanjih dni, ko je v boju za samostojno Slovenijo **odločno podpisala korake** in odločitve slovenskega naroda. Tudi sedaj ostaja zvesta svojemu poslanstvu.

Petintrideset ustanov s Primorske in celotne Slovenije je podpisalo posebno pismo, s katerim se obvezujejo, da bodo na slovenski Obali ustanovile visokošolsko središče. Središče naj bi obsegalo naslednje visoke šole: Visoko pomorsko in prometno šolo, enota pedagoške fakultete, Visoka hotelirska šola in Institut za pomorstvo in promet.

Slovensko cerkveno pokrajino sestavljajo: **ljubljska nadškofija, mariborska škofija** in od leta 1977 tudi **koprška škofija**. Nadškof dr. Alojzij Šuštar je drugi metropolit slovenske cerkvene pokrajine. Versko in duhovno življenje v Sloveniji vodi Slovenska škofovska konferenca, ki je bila ustanovljena že leta 1983. Od tedaj je vseskozi sama skrbela za versko življenje v Sloveniji, čeprav je bila formalno še vezana na nekdanjo Jugoslovansko škofovsko konferenco. Polna **samostojnost Slovenske škofovske konference**, s strani Svetega sedeža, je bila priznana leta 1992. Slovenija je razdeljena na 66 dekanij oziroma 793 župnij. V njih deluje 838 škofijskih in 275 redovnih duhovnikov, 15 ženskih in 12 moških redovnih družb.

Tudi po novi ustavi je Cerkev ločena od države! Ob vsej tako imenovani razsvetljenski prednosti „ločitve“ pa se v praktičnem življenju srečujemo z mnogimi vprašanji:

— vračanje **premoženja**, ki je bilo **ukradeno** takoj po vojni?

— šolstvo in učiteljsko poslanstvo Cerkve?

— **dobrodela dejavnost** v Cerkvi in njen pravni položaj v družbi?

kultura

Slovensko glavno mesto se lahko pohvali z vrsto **gledališč**. Tako lahko obiščemo Dramo, Balet, Mestno gledališče, Slovensko mladinsko gledališče in še mnoga druga gledališča, ki se ukvarjajo z modernim načinom izražanja besede in giba.

Poklicna gledališča delujejo še v Mariboru, Celju, Novi Gorici, Trstu in Kranju. Pomembno vlogo igrajo „**vaška**“ **gledališča**, ki na svoj način poskušajo zaigrati dela, ki so del njihovega kraja, njihovih seg in navad.

Likovno umetnost si lahko ogledamo v Narodni galeriji in Moderni

Po statističnih podatkih iz Radenske spije vsak Pomurec 100 litrov mineralne vode na leto. To jih uvršča med največje pivce te vode v Evropi. Italijani popijejo sicer 110 litrov, približno toliko kot Pomurci pa spijejo Nemci. Seveda pa v vseh predelih zanjo ni toliko zanimanja, ker sicer po običaju pijejo vino brez slatine.

galeriji v Ljubljani. Po celi domovini lahko obiščemo še veliko manjših salonov in hramov kulture, ki nam predstavijo domačo slikarsko umetnost. Zelo znane so tri **Forme vive**: v Seči pri Portorožu, na Ravnah na Koroškem in v Kostanjevici ob Krki. Samo kratek sprehod skozi slovenska starodavna mesta in pogled na pročelja hiš in cerkva nas bo postavil v prostor in čas, ko je umetnost doživljala svoj **vrh izražanja**.

Tudi **glasbena kultura** je del izražanja slovenskega človeka. Tako imamo dve operni hiši (Ljubljana in Maribor), ki skupaj z dvema simfoničnima orkestroma skrbijo za razvoj glasbenega ustvarjanja. Mnogi posamezniki so dosegli svetovni sloves: Dubravka Tomšič, Marjana Lipovšek, Irena Grafenauer, Slovenski oktet . . . Zares vrhunsko in množično pa je med Slovenci zborovsko petje. Znano je srečanje pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, kjer se vsako leto zbere več tisoč pevcev. **Prav vegčlasno petje** je tisti biser, ki ga še posebej neguje toliko amaterskih zborov doma, v zamejstvu in zdomstvu.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Muljava: Jurčičeva rojstna hiša
(foto Mirko Kambič)

slovenski utrip

Slovenija se počasi prebuja in vstopa v čas pomladanskega brstenja, ko naj bi njeni cvetovi v vsej svoji polnosti okrasili prostor njenega izražanja. Na žalost pa namesto cvetov srečujemo „cvetke“, ki nam nikakor ne morejo biti v ponos. Nova odkritja, ki nas postavljajo nazaj v prostor balkanskega načina izražanja in delovanja, afere pri lastninjenju, ko si nakaj ljudi prilasti lastninsko pravico nad premoženjem, ki smo ga ustvarjali leta in leta, nas iz dežele „uspeha“ pelje ne na levo ne na desno, ampak na slabše. Ali je res to vse, kar smo ta trenutek sposobni reči o samem sebi, ali je to način, s katerim se bomo predstavili Evropi in svetu?

Spustili smo „duha“ iz steklenice, ki ga ne moremo več obvladati. Vedeli smo zanj, ga celo slutili, vendar si nismo mogli misliti, da bo tako nasilno stopil v naš prostor. Njegovi „očetje“ se danes sklicujejo na moralno držo, ki naj bi nam primanjkovala, potem, ko odkrijemo vse te zablode komunističnega sistema. Kje ste „tovariši“, oprostite, gospodje?

Da bo ironija še večja, je tisti, ki odkrije vse te nepravilnosti, obtožen, da s tem škoduje Sloveniji, njenemu ugledu v svetu in pri tem da še zavaja narod.

So to res samo otroške bolezni mlade demokracije, ali pa je v igri čisto nekaj tretjega, čemur smo nekoč že rekli NE?

In kje smo mi kristjani? Z veliko nočjo nam je bila dana pot v novo življenje in obljuba, da bo On z nami do konca sveta. Bodimo pokončni in pričujmo zanj tam, kjer smo. To je naša naloga in k temu nas zavezuje ljubezen do Resnice.

Vremena Kranjcem bodo se zjasnila?

Ljubo Bekš

Izdajatelj in lastnik: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi. Založnik: Mohorjeva družba v Celovcu.

Odgovorni urednik: Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA

(v valuti zadevne dežele):

Avstrija ..... 200 ATS
Anglija ..... 11 GBP
Belgija ..... 690 BEC

Francija ..... 106 FRF
Italija ..... 24.000 ITL
Nizozemska ... 35 NLG
Nemčija ..... 30 DEM
Švica ..... 27 CHF
Švedska ..... 130 SEK
Avstralija .... 26 AUD
Kanada ..... 23 CAD
ZDA ..... 20 USD
Slovenija .... 800 SIT

Razlika v cenah je zaradi neenake poštnine v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA.

Naročnino lahko plačate tudi na poštni čekovni račun (Österreichische Postsparkasse) št. 9.564.255

ali bi hoteli živeti v sloveniji?

katoliška cerkev

Večina Slovencev (82 %) pripada **katoliški Cerkvi**. Ta je globoko zasidrana v slovenskem narodu. Cerkev je skozi vso zgodovino stala na strani slovenskega naroda in njegovih zahtev. Bila je tista, ki je v težkih trenutkih znala povzdigniti svoj glas za ponižanega in razžaljenega. To svojo držo je ohranila prav do sedanjih dni, ko je v boju za samostojno Slovenijo **odločno podpisala korake** in odločitve slovenskega naroda. Tudi sedaj ostaja zvesta svojemu poslanstvu.

Petintrideset ustanov s Primorske in celotne Slovenije je podpisalo posebno pismo, s katerim se obvezujejo, da bodo na slovenski Obali ustanovile visokošolsko središče. Središče naj bi obsegalo naslednje visoke šole: Visoko pomorsko in prometno šolo, enota pedagoške fakultete, Visoka hotelirska šola in Institut za pomorstvo in promet.

Slovensko cerkveno pokrajino sestavljajo: **Ljubljanska nadškofija, mariborska škofija** in od leta 1977 tudi **koprška škofija**. Nadškof dr. Alojzij Šuštar je drugi metropolit slovenske cerkvene pokrajine. Versko in duhovno življenje v Sloveniji vodi Slovenska škofovska konferenca, ki je bila ustanovljena že leta 1983. Od tedaj je vseskozi sama skrbela za versko življenje v Sloveniji, čeprav je bila formalno še vezana na nekdanjo Jugoslovansko škofovsko konferenco. Polna **samostojnost Slovenske škofovske konference**, s strani Svetega sedeža, je bila priznana leta 1992. Slovenija je razdeljena na 66 dekanij oziroma 793 župnij. V njih deluje 838 škofijskih in 275 redovnih duhovnikov, 15 ženskih in 12 moških redovnih družb.

Tudi po novi ustavi je Cerkev ločena od države! Ob vsej tako imenovani razsvetljenski prednosti „ločitve“ pa se v praktičnem življenju srečujemo z mnogimi vprašanji:

— vračanje **premoženja**, ki je bilo **ukradeno** takoj po vojni?

— šolstvo in učiteljsko poslanstvo Cerkve?

— **dobrodelna dejavnost** v Cerkvi in njen pravni položaj v družbi?

kultura

Slovensko glavno mesto se lahko pohvali z vrsto **gledališč**. Tako lahko obiščemo Dramo, Balet, Mestno gledališče, Slovensko mladinsko gledališče in še mnoga druga gledališča, ki se ukvarjajo z modernim načinom izražanja besede in giba.

Poklicna gledališča delujejo še v Mariboru, Celju, Novi Gorici, Trstu in Kranju. Pomembno vlogo igrajo „**vaška**“ **gledališča**, ki na svoj način poskušajo zaigrati dela, ki so del njihovega kraja, njihovih šeg in navad.

Likovno umetnost si lahko ogledamo v Narodni galeriji in Moderni

Po statističnih podatkih iz Radenske spije vsak Pomurec 100 litrov mineralne vode na leto. To jih uvršča med največje pivce te vode v Evropi. Italijani popijejo sicer 110 litrov, približno toliko kot Pomurci pa spijejo Nemci. Seveda pa v vseh predelih zanjo ni toliko zanimanja, ker sicer po običaju pijejo vino brez slatine.

galeriji v Ljubljani. Po celi domovini lahko obiščemo še veliko manjših salonov in hramov kulture, ki nam predstavijo domačo slikarsko umetnost. Zelo znane so tri **Forme vive**: v Seči pri Portorožu, na Ravnah na Koroškem in v Kostanjevici ob Krki. Samo kratek sprehod skozi slovenska starodavna mesta in pogled na pročelja hiš in cerkva nas bo postavil v prostor in čas, ko je umetnost doživljala svoj **vrh izražanja**.

Tudi **glasbena kultura** je del izražanja slovenskega človeka. Tako imamo dve operni hiši (Ljubljana in Maribor), ki skupaj z dvema simfoničnima orkestroma skrbijo za razvoj glasbenega ustvarjanja. Mnogi posamezniki so dosegli svetovni sloves: Dubravka Tomšič, Marjana Lipovšek, Irena Grafenauer, Slovenski oktet... Zares vrhunsko in množično pa je med Slovenci zborovsko petje. Znano je srečanje pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, kjer se vsako leto zbere več tisoč pevcev. **Prav vegčlasno petje** je tisti biser, ki ga še posebej neguje toliko amaterskih zborov doma, v zamejstvu in zdomstvu.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Muljava: Jurčičeva rojstna hiša
(foto Mirko Kambič)

slovenski utrip

Slovenija se počasi prebuja in vstopa v čas pomladanskega brstenja, ko naj bi njeni cvetovi v vsej svoji polnosti okrasili prostor njenega izražanja. Na žalost pa namesto cvetov srečujemo „cvetke“, ki nam nikakor ne morejo biti v ponos. Nova odkritja, ki nas postavljajo nazaj v prostor balkanskega načina izražanja in delovanja, afere pri lastninjenju, ko si nakaj ljudi prilasti lastninsko pravico nad premoženjem, ki smo ga ustvarjali leta in leta, nas iz dežele „uspeha“ pelje ne na levo ne na desno, ampak na slabše. Ali je res to vse, kar smo ta trenutek sposobni reči o samem sebi, ali je to način, s katerim se bomo predstavili Evropi in svetu?

Spustili smo „duha“ iz steklenice, ki ga ne moremo več obvladati. Vedeli smo zanj, ga celo slutili, vendar si nismo mogli misliti, da bo tako nasilno stopil v naš prostor. Njegovi „očetje“ se danes sklicujejo na moralno držo, ki naj bi nam primanjkovala, potem, ko odkrijemo vse te zablode komunističnega sistema. Kje ste „tovariši“, oprostite, gospodje?

Da bo ironija še večja, je tisti, ki odkrije vse te nepravilnosti, obtožen, da s tem škoduje Sloveniji, njenemu ugledu v svetu in pri tem da še zavaja narod.

So to res samo otroške bolezn mlade demokracije, ali pa je v igri čisto nekaj tretjega, čemur smo nekoč že rekli NE?

In kje smo mi kristjani? Z veliko nočjo nam je bila dana pot v novo življenje in obljuba, da bo On z nami do konca sveta. Bodimo pokončni in pričujmo zanj tam, kjer smo. To je naša naloga in k temu nas zavezuje ljubezen do Resnice.

Vremena Kranjcem bodo se zjasnila?

Ljubo Bekš

Izdajatelj in lastnik: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi. Založnik: Mohorjeva družba v Celovcu.

Odgovorni urednik: Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA
(v valuti zadevne dežele):
Avstrija ..... 200 ATS
Anglija ..... 11 GBP
Belgija ..... 690 BEC

Francija ..... 106 FRF
Italija ..... 24.000 ITL
Nizozemska .. 35 NLG
Nemčija ..... 30 DEM
Švica ..... 27 CHF
Švedska ..... 130 SEK
Avstralija ..... 26 AUD
Kanada ..... 23 CAD
ZDA ..... 20 USD
Slovenija .... 800 SIT

Razlika v cenah je zaradi neenake poštnine v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava NAŠE LUCI.

PRINTED IN AUSTRIA.

Naročnino lahko plačate tudi na poštni čekovni račun (Österreichische Postsparkasse) štev. 9.564.255

praznik dela — skrb modernega človeka!

Pred leti sem bil na praznik dela v Zadru. Z menoj so bili tuji gostje. Niso se mogli načuditi, da ni bilo v lepem Zadru o prvomajskem praznovanju nič omembe vrednega. Razen v tem, da so bili lokali zaprti, se ni nikjer poznalo, da je praznik. Tudi v razpoloženju ljudi ne: nihče ni slavil pomembnosti tega modernega delavskega praznika.

V naši svobodni Sloveniji je danes ta dan komaj viden. Preveč je skrbi, da bi ta praznik kdo zares praznoval.

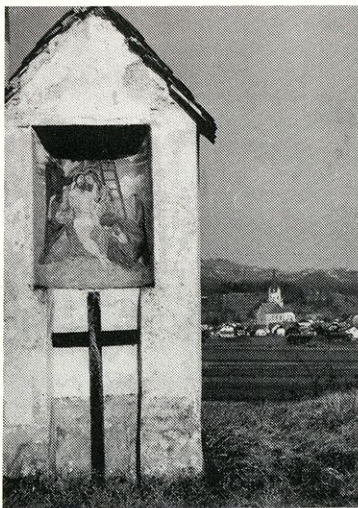
Praznik dela. Delo kot vrednota, ne samo kot napor — to naj bi ta praznik poudaril. Da je delo velika dobrina, spoznavamo počasi. Nekaj let je bila ta vrednota pozabljena. Umetno smo zaposlovali ljudi. Vsi so imeli delo. Ni bilo pomembno, kako je kdo delo

opravljal, glavno je bilo, da si imel službo in sorazmerno dobro plačo (seveda nikoli dovolj veliko!), tako da si lahko rekel, da kar gre.

Danes se je vse obrnilo. Vedno več ljudi je brez dela, zaslužek ni pravočasno izplačan, nezadovoljstvo raste. „Prej, pod starim režimom, nam je bilo boljše,“ lahko slišimo na vsak korak. Nehote mi prihaja na misel Mojzes s svojimi Izraelci, ktere je po božjem naročilu izpeljal iz egiptovske sužnosti. „Le zakaj si nas privedel v to puščavo, da umrjemo od lakote in žeje? Tam smo imeli polne lonce in vrče vsega.“ Kljub temu, da je bil na tej poti Bog z njimi, so ponavljali ta očitek ob vsaki priložnosti, ki je zahtevala nekaj več napora.

Delovno mesto postaja velika vrednota. Zadnje mesece pa lahko opazujemo v našem prostoru nekaj res čudnih rešitev.

Šentrupert na Dolenjskem.

Velik problem je npr. postala železarska industrija. To je navadno tista veja gospodarstva, ki vse vleče. Trenutno je na trgu železarskih izdelkov pol preveč. Naši so za nameček še pol dražji kot tuji. (Moralo bi biti ravno nasprotno, ker so naši stroški proizvodnje manjši, boljše rečeno, naj bi bili manjši; žal ne morejo biti, ker so železarne naravnost vzorčni primer negospodarstva.)

Recimo jeseniška železarna. Tam ni niti železne rude, niti premoga, pa še ljudi ne, a jo hoče vlada za vsako ceno rešiti. Gotovo hvale vredno za tiste, ki bodo lahko na ta način ohranili delovno mesto (pol teh je tujcev, če se ne motim).

Drugi veliki izgubar je papirni velikan v Vidmu Krškem. Skušali so ga rešiti s pomočjo švedskega poslovneža. A ta je, vsaj tako kažejo trenutni rezultati, zapravlil še tisto, kar je bilo, pri tem pa dobival neverjetno visoko plačo. (Poslanske so v primeri z njegovo drobiž, pa so že te vsem velik trn v obeh.) Po pogodbi bo tako plačo dobival še dve leti po prenehanju delovnega razmerja. Kdo lahko podpiše take pogodbe? Kar najbolj moti, je to, da so tu zaposleni domačini, da je vsaj nekaj surovin domačih (les), podjetje pa naj gre vseeno v stečaj. Razumi, če moreš!

Za nameček še novogoriški HIT, podjetje, kjer se je na debelo kradlo.

Mirno bi lahko nadaljevali na še nekaj straneh, pa ne bi zajeli vsega, kar trenutno vre in dela sive lase prizadetim in tistim, ki poskušajo rešiti, kar se pač da.

Kriza za delovna mesta ni samo pri nas, ampak jo čuti ves svet. Nemčija ima z železarnami, čeprav imajo rudo in premog zraven njih, enake težave: obrate s stoletno tradicijo bodo zaprli. Da delavci zato stavkajo, je zanje same razumljivo, za tistega, ki ve, da prinašajo železarne izgube, pa manj.

Pri naštevajanju teh problemov ugotovljamo, da je delo res nekaj posebnega. Je nosilec mnogih dobrin in uresničevanje božjega naročila: „Podvriza si zemljo!“ To naročilo pove, da je delo vrednota in nadaljevanje božjega stvarjenja. Težava, ki nastaja, pa je, kako naj moderni svet delo deli, da ga bodo imeli vsi in da bodo z njim tudi vsi vsaj toliko zaslužili, da bodo imeli človeka vredno

življenje. Ta problem ne bo nikoli idealno rešen.

Veliko ne moremo spremeniti. Po drugi strani pa le lahko prispevamo k reševanju teh težav, če delo pojmuemo, kot je zamišljeno v božjih načrtih.

Za Slovence, ki so odšli v tujino, je bilo znano, da so jih imeli tam radi, ker so bili pri delu pridni, pošteni, zavzeti in spretni. Žal za marsikoga iz novega rodu to ne velja več. Brez tega osnovnega pristopa k delu ne bo nobene spremembe in rešitve.

Jožef delavec je stal skrit v senci. In vendar je skrbel za najpomembnejši osebi, za Božjo mater in za Božjega sina. Zvesto, prizadevno in v potu svojega obraza je služil kruh in skrbel za družino. Nekaj teh potez mora odsevati tudi iz našega dela. Potem bomo ustvarjali mirneje in vseleje kot morda doslej.

Prepletajmo delo z molitvijo, kot naroča apostol Pavel: „Ali jeste ali pijete ali karkoli drugega delate, delajte vse v božjo slavo.“ Tako se bo vse naše delo spreminjalo v molitev. Obenem pa ne pozabimo prositi Boga, naj razsvetljuje tiste, ki vodijo gospodarstvo, da bodo znali priskrbeti dovolj delovnih mest in kruha za vse.

Ne moremo čakati, da nam bodo letele v usta pečene piške z neba. Bog nam je dal talente in te je treba uporabiti, da bo rasla naša in splošna blaginja. Nikoli ne smemo delati samo zase. Tudi ne moremo pričakovati, da bomo dobili dobro zaposlitev, če delamo neodgovorno in slabo. Jezimo se nad slabo narejenimi izdelki drugih. Kaj pa, če sami delamo samo napol po geslu: Za plačilo, ki ga dobivam, je še to predobro? To moderno geslo je uničilo že marsikatero podjetje.

Volčji potok obsega 79 ha površine.

Bodimo dobri, odgovorni in pošteni delavci — kot Kristusovi učenci smo še posebno dolžni biti taki. Prepletajmo delo z molitvijo, pa nam ga

bo Bog blagoslovil. To je pa tudi nekaj, saj „prazno je delo brez žegna 'z nebes“.

Vaš don Kamilo

otroci govorijo o Bogu

„Jaz mislim, da je Bog sreča otrok vsega sveta.“

Jana, 12 let

— Kdo je zate Bog?
— Kako bi rekla . . . Bog je zame; je zame nekdo . . . nekdo, ki me ima rad, a ga nisem še nikdar videla.

Lena, 9 let

— Moj Bog, ti si velik!
Jaz bi bil rad v tvoji družini!

Erik, 7 let

— Moji otroci, zakaj hodite k verouku?

Neki majhen deček odgovori:
— Da bi se učili spoznati Boga!
— In kako spoznamo Boga?
— Treba ga je imeti rad.
— Če ga nimaš rad, ali ga potem ne moreš spoznati?
— Seveda, ampak potem ga spoznaš le s strani.

Bog — Stvarnik

Nebo in zemlja sta po pojmovanju ljudi starega veka skrajni meji stvarnosti; pomenita celoto vsega obstoječega.

V veri izpovedujemo: „verujem . . . v Stvarnika nebes in zemlje“, s čimer izrazimo, da je on tisti, ki je ustvaril vse. Potem dodamo „vidnih in nevidnih stvari“. Snovni in duhovni svet sta celota stvarnosti; človekov prostor sega v obe področji.

zemlja je namenjena človeku

Zemlja je snov, iz katere nastajajo in se rojevajo rastline in živali; iz nje je prišel in vanjo se vrne človek. Njegova naloga je, da jo obdeluje, sicer mu ne bo dajala hrane za preživetje.

Lepota in krasota, koristnost in samorodnost zemlje je v Bibliji predmet hvale in zahvale Stvarniku. Materialno bogastvo ni nepoznano starozaveznim hvalnicam, le da Sveto pismo vztrajno opozarja na nevarnost bogastva, ki lahko vodi v brezbožje. Pravično pridobljeno bogastvo je *božji dar*. Svetemu pismu je tuje vsako zaničevanje in odklanjanje sveta. Proti nauku o dvojnem počelu, ki trdi, da je materija počelo zla in ječa za človeka, vrača Biblija zemlji in svetu *prvotni ugled* in nalogo, ki sta jo prejeli od Stvarnika.

dobrine

Sv. pismo govori tudi o novi Zemlji in upa, da se bo, ko bo prešla podoba tega sveta (1 Kor 7, 31), stvarstvo rešilo suženjstva pokvarjenosti v svobodo božjih otrok (Rim 8, 21). Snovne stvari, kot so voda in vino, kruh in olje, služijo v zakramentih kot *znamenja* in sredstva novega Življenja.

Vse, kar od tvarnih dobrin imamo,

uporabljamo in posedujemo, *ni same-mu sebi namen* in tudi ni dokončna izpopolnitev našega bivanja in sveta; to je lahko samo božje kraljestvo. Sv. Avguštín: „Uporabljajmo zemske dobrine, vendar jih ne uživajmo, kot da bi bile poslednje vrednote!“

odgovorno skrbništvo

Kot ne zaničuje narave, tako Sv. pismo tudi ne zavrača kulture. Samo ustvarjalna kultura preoblikuje zemljo v človekov življenjski prostor. Starozavezne modrostne knjige opisujejo človekove dejavnosti od poljedelstva, prava in tehnike do vzgoje in politike. Vendar je svetopisemski nauk daleč od tega, da bi zemlja služila neomejenemu plenjenju in egoističnemu porabništvu. Vera v Boga nalaga človeku odgovorno skrbništvo nad zemljo, saj ima kot božja stvaritev lastno dostojanstvo.

zasebna lastnina

S stvarjenjem so dani tudi konkretni zaključki o pravicah in mejah lastništva. *Pravica* do lastnine je zaščiten v 7. božji zapovedi. Preroki so to pravico jasno in nedvomno podredili skrbi za socialno šibke. Preroka Amos in Izaija silovito obtožujeta zatiralce in plenilce ubogih, podkupljivost in trdosrčnost sodnikov ter pristransko uradnikov. Jezus se sicer odtegne razsojanju v dedovanjski pravdi, vendar se je jasno in odločno vključil v Izaijeve prerokbe kot tisti, ki je poslan, da ubogim prinese „veselo oznanilo“, zapornikom *prostost* . . .

Prostovoljna skupna lastnina dobrin v krščanski praskupnosti v Jeruzalemu je po Sv. pismu znamenje, da je božja moč „vdrla“ v ta svet. V vseh dobah zgodovine Cerkve opažamo ver-

ske ustanove, kjer se člani odpovedo zasebni lastnini in v redovni družini žive skupnost dobrin.

Bog gospoduje zemlji, zato naj bodo materialne dobrine tako razporejene, da bo vsak imel na njih svoj delež, življenjski prostor in pogoje za normalno življenje.

nebesa za človeka — to je Bog

Kaj so nebesa? Najprej so vidni nebesni svod, kupola, ki se pne nad zemljo. Potem pomeni beseda nekaj, po čemer človek hrepeni. Pravimo: „*imeti nebesa že na zemlji*“. Človekovo stremljenje seže onkraj vsega, kar se da preračunati, meriti, videti in narediti, in šele nebesa zagotovijo širino, globino, višino in obetavno bodočnost. Veroizpoved preprosto izrazi: „*Verujem v Stvarnika . . . vseh vidnih in nevidnih stvari*“. Svet je več kot samo snov. Materializem pa je kratkoviden, spre-gleda bogastvo in polnost bivanja.

V Sv. pismu ni nobenega dvoma, da so človekova nebesa Bog. Samo On je

izpolnitev najglobljih želja in hrepenenj. Nebesa so tam, kjer je Bog, kjer Ga človek lahko sreča, kjer Mu je blizu. V Novi zavezi je nebeško kraljestvo božje kraljestvo.

angeli

Bog je ustvaril nebesa in bitja, ki so mu posebno blizu in v večno slavo. Ob Jezusovem rojstvu so množice nebeških zborov slavile Boga. Biblija in tradicija jih imenujeta *angeli*. Ti so nevidni spremljevalci in varuhi človeka.

O angelih nimamo prave predstave. Nauk o angelih se je skozi zgodovino razvijal in izpopolnjeval. Krščanska pobožnost jih predstavi kot nedolžna, ljubka in kičasta bitja. O tem, kaj so angeli, je težko govoriti, saj nam manjka izraznih možnosti. Gotovo pa je dejanski obstoj angelov in njihovo bistvo čisto nekaj drugega, kot hočejo to predstaviti racionalisti, razumarji.

Stvarstvo bi bilo zoženo in okrnjeno, bilo bi brez *skrivnostne globine in višine*, ki jo mnogi pesniki slutijo, če bi držale trditve materialistov. Slikovita govorica verstev izraža neko razsež-

nost in svojskost, ki ji pravimo *svet nedvnega*.

Iz Sv. pisma vemo, da je obstoj angelov *nedvomen*. Bogoslužje jih postavi v središče evharističnega obreda: „*Svet, svet, svet si ti Gospod, Bog vsega stvarstva . . .*“ Angeli so ustvarjena duhovna bitja, katerim lahko zaupamo in se nanje zanesemo. Oni so v stalni — ne samo občasni — navezi z vidnim svetom.

Prva naloga angelov je *slaviti Boga*, kar je sploh najpomembnejši cilj stvarstva. Potem sodelujejo v božje-človeškem dogajanju na zemlji in v Kristusovem poslanstvu. So božji poslanci, kar se posebej opazi v razodevanju božjega Sina (*trojstvo, beg v Egipt, 40-dnevni post, Getsemani, Vstajenje, Vnebohod*). Končno so angeli osebni varuhi in božji služabniki vernih: „*Svojim angelom je zate zapovedal, naj te varujejo na vseh tvojih potih*“ (*Ps 91, 11*). So *služabniki*, ki pomagajo njim, ki dedujejo Odrešenje (*Hebr 1, 14*).

(dalje na strani 6)

govor poglarja na nekem otoku v Južnem morju

Razumni bratje, verno prisluhnite in bodite srečni, da ne poznate hudobije in strahov belcev. — Vsi mi lahko potrdite, da misijonar pravi: **Bog je ljubezen**. Pravi kristjan dela dobro, ima pred očmi podobo ljubezni. Tudi češenje belcev velja zato samo velikemu Bogu. Misijonar nas je nalagal, oguljufal, papalagi (= belec) ga je podkupil, da nas vara z besedami velikega Duha. Kajti okrogla kovina in težki papir, ki ju imenujejo denar, to je resnično božanstvo belih . . . Denar je njegova ljubezen, denar je njegovo božanstvo. Vsi belci mislijo na denar, tudi ko spijo. Mnogim so roke postale skrivenčene . . . ker so veliko grabili kovino in papir. Mnogim so oči oslepele od štetja njihovega denarja. Mnogi so žrtvovali za denar svoje prijatelje, svoj smehljaj, svojo čast, svojo vest, svojo srečo, da, ženo in otroka. Skoraj vsi žrtvujejo svoje zdravje za to. Pri tem vlada ena sama velika krivica, o kateri papalagi noče razmišljati, ker bi potem moral uvideti krivico, ki jo sam povzroča. Kajti vrednost moža v belem svetu ni njegova plemenitost ali njegov pogum ali blesk njegovih misli, ampak količina njegovega denarja . . . In če ga vprašaš: „Kaj hočeš narediti s svojim mnogim denarjem? Tu na zemlji vendar ne moreš več kot obleči se, potešiti lakoto in žejo?“ — potem na to ne zna odgovoriti; ali pravi: „Hočem narediti še več denarja. Vedno več. In še več.“ In kmalu spoznaš, da ga je denar naredil bolnega, da se vse njegove misli obsedene od denarja . . .

Ne pozabimo nikoli, da potrebujemo samo malo stvari razen darov velikega Duha.

Avtor neznan

Bog — Stvarnik

(nadaljevanje s 5. strani)

angeli varuhi

Glede na vse zapisano ni čudno, da je krščanska pobožnost skozi svo zgodovino izoblikovala prepričanje, da je Bog vsakemu človeku dodelil angela varuha. Premnogi dvomijo o tem. Vera temelji na Jezusovem opozorilu, naj ne zaničujemo otrok, kajti „njihovi angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega očeta“ (Mt 18, 10). Jezus hoče dopovedati, da je vsak človek, zlasti pa otrok, pred Bogom neizmerna vrednota.

hudi duhovi

Na žalost nimamo samo varuhov, ampak tudi sovražnike in zvodnike. Obstaja hudič, „oče laži“, satan in skušnjavec, ki nam greni delo za večnost in otežuje vstop v nebesa. „Zlo je na svetu, na delu je uničevalna sprijenost, mnoga dogajanja so pošastno diabolična“ — vse to je človekovo izkustvo. Po drugi strani pa smo prepričani, da vse zlo ni samo posledica in izraz človekove svobodne volje, ampak nekaj, kar ima vesoljsko razsežnost. Nebesa se zdijo zastrta in nedosegljiva, še preden se človek pregreši.

Sv. pismo na slikovit način govori o padcu angelov, ki so bili „pahnjeni v pekel in izročeni breznu teme“ (Ef 2, 2), o „poglavarju oblasti v zraku“, o upiranju „zoper vladarstva, zoper svetovne gospodovalce teme, zoper hudobne duhove pod nebom“ . . . (Ef 6, 12). Naši nasprotniki niso ljudje iz mesa in krvi! Zle sile mobilizirajo vstajo sveta proti Bogu in zato tudi proti človeku. Maličijo božje stvaritve in človeku skušajo škoditi tudi tako, da se polastijo telesnih organov in njegove duševnosti. Vladar in bog tega sveta omalovažuje prist-

no upanje ali pa ga neizmerno prečenuje: „bosta kakor Bog“. Zato hudič sprevača resnico o človeku in zamegljuje jasno ločevanje med DA in NE. Vendar se skušnjavec polasti človeka samo, če le-ta privoli!

Moč in nemoč zlih duhov se najbolj pokaže ob Jezusovem nastopu. Po Markovem evangeliju je vsebina in smisel Jezusovega življenja in dela boj s Satanom. Jezus je „močnejši“, saj „močnega“ premaga. Nastopilo je božje kraljestvo, ker On z božjo močjo izganja hude duhove. Jezus je „razorožil vladarstva in oblasti in jih očitno postavil v zasme“ (Kol 2, 15), zato je strah pred hudičem kristjana nevreden. Pač pa bodimo raje „budni in čuječi: naš nasprotnik hudič hodi okrog kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl. Uprite se mu z vero!“ (1 Pet 5, 8—9).

Cerkveni nauk se naslanja na svetopisemsko pričevanje. Zlo, ki usužnjuje človeka, se ne poraja iz nekega, od Boga neodvisnega počela, ampak iz bitja, ki je bilo ustvarjeno kot dobro, a se je s svobodno odlo-

čitvijo sprevrglo v svoje nasprotje — v zlo. Hudi duhovi so kljub moči končna, od Boga ustvarjena in odvisna bitja. Njihovo oblast je Jezus premagal in delovanje Sv. Duha jo bo vedno zmoglo. Upanje ima in bo imelo zadnjo besedo.

— o —

Z izrazoma „nebo in zemlja“ je človekov življenjski prostor zakoličen in pripravljeno je prizorišče, kjer se bo odigrala zgodovina Boga s človekom. Vse trditve o stvarnem in duhovnem, o angelih in hudičih, so le okvir, znotraj katerega se dogaja tisto, kar je najpomembnejše. Nobena trditev o dobrih in zlih duhovih ni osnovni predmet izpovedovanja vere. Pomena njihovega dela in obstoja ne smemo razlagati kot nekakšno človeško početje. Svetopisemski in cerkveni nauk o angelih in hudičih poudarja vsesplošen in vesoljen značaj božjega poseganja v času in prostoru. To daje zgodovini dramatično napetost.

(Prevedel in priredil
Bogdan Makovec)

za moja sinova in za tiste, ki so ju ubili

V zadnjih letih so me večkrat povabile medse libanonske krščanske skupnosti.

Ob mojem zadnjem obisku me je posebno pretresel naslednji dogodek. Bejrut je bil še razdeljen na dvoje. Top je še vedno grmel nad mestom. Partizani so iz zasede v nekem razdeljenem bloku na uličnem vogalu načrtno pobijali vse, kar so zagledali: može, žene ali otroke.

Nekega večera so me povabili, naj premišljam nekaj odlomkov iz evangelija s skupino kristjanov pri Naši ljubi Gospe v Harisi nad veličastnim zalivom Jounieh. Sredi večera je nekdo iz skupine bral odlomek: „Gospod, če greši zoper mene

moj brat, kolikokrat naj mu odpustim? Do sedemkrat? Jezus mi pravi: „Ne rečem ti do sedemkrat, ampak do sedemdesetkrat sedemkrat.“ Sledila je dolga tišina. Ob vsem, kar sem zvedel o trpljenju teh mož in žena, hudo prizadetih v vseh teh letih vojne, sem dojel zahtevnost tega odlomka. To berilo se mi je nenadoma zazdelo nečloveško.

Kako je možno to govoriti ljudem, ki so jih uničile hude razmere, kakršnih niso hoteli in proti katerim so brez moči?

Obvladujoč svoje trpljenje so si upali govoriti. Nem sem poslušal besede ljudi, ki jih je zlomilo tolikšno

(dalje na strani 34)

Slovenija

Moja dežela.

na sploh

SAMOSTOJNA SLOVENSKA ŠKOFOVSKA KONFERENCA

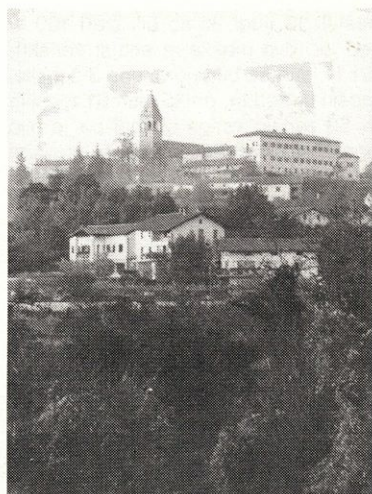
Papež Janez Pavel II. je 19. feb. 1993 potrdil ustanovitev samostojne Slovenske škofovske konference. Prizadevanje za priznanje se je začelo že leta 1983. Škofovska konferenca, ki je sedaj postala enakovredna konferencam posameznih držav, ima pravico sodelovati pri vseh srečanjih, sinodah, zborovanjih in organizacijah, ki povezujejo predstavnike krajevnih Cerkva v Evropi in svetu in neposredno kontaktira z uradi Sv. sedeža v naši državi. Konferenca ima sedem članov: nadškof A. Šuštar (predsednik) in škofje Pirih, Kramberger, Smej, Kvas, Uran in Jenko.

SLOVENŠČINA IN CARINIKI

Po zakonu o carinski službi se mora postopek carinjenja voditi v slovenščini. Zato se morajo cariniki iz bivših republik Jugoslavije naučiti slovenščine in pisмено potrdilo o aktivnem znanju predložiti do letošnjega 25. junija, sicer bodo izgubili službo.

NAJBOLJ SUHA ZIMA

Od l. 1852, ko so začeli meriti količine padavin, še ni bilo tako suhe zime, kot je letošnja. V Ljubljani je na kvadratni meter padlo le 13,9 litrov dežja. Povprečna zimska količina podnebnih voda je 237 litrov na kvadratni meter, letos torej samo dobrih 5 % povprečja. Druga najnižja vrednost je bila izmerjena leta 1879/80, ko je padlo 63,1 litrov vode na kvadratni meter. Od zadnjih štirih koledarskih zim so kar tri med desetimi najbolj suhimi; dve od teh sta bili skoraj brez snega.

Tomaj, biser sredi kraške zemlje.

ŽUPNIJSKA KARITAS

Število organizacij župnijske Karitas v Mariborski škofiji se je povečalo od 60 v letu 1991 na 122 v preteklem letu. Na ravni škofije je bil narejen okvirni program, ki zajema različna področja: socialno ogroženi, matere v stiski, starejše osebe, zasvojeni z mamili, begunci, svetovanje . . .

Na območnih srečanjih v Ljutomeru, Celju in Mariboru so razpravljali o organizacijskih vprašanjih, medtem ko je Slovenska Karitas pripravila izobraževalne tečaje v Stični, Nazarjih in na Mirenskem gradu. Za duhovno poglobljanje članov so pripravili duhovne vaje ipd.

Pomoč v zdravilih in obleki je prihajala iz Nemčije, Avstrije, Švice, Francije, Italije, Nizozemske, Velike Britanije in ZDA. Skupaj z domačimi prispevki se je nabralo 290 ton blaga.

SLOVENCEV NAS JE MANJ KOT DVA MILIJONA

Po popisu prebivalstva marca 1991 je živel v Sloveniji 1,965.986 Slovencev — moških 952.611, žensk 1,013.375. Statistike kažejo, da se rojeva vedno manj otrok; leta 1980 je na svet prijkalo več kot 30.000 dojenčkov, leta 1991 samo 21.702!

Nekatere zanimivosti: popisovalci so

SKUPŠČINSKA TRAGEDIJA...

našteli 13 ljudi, ki so bili stari 100 in več let (dva moška in enajst žensk!), pri 14 letih so bile poročene 3 ženske, moški nobeden, pri 15 letih 61 moških in 53 žensk; vsega skupaj pa je bilo poročenih 456.863 parov.

POMLADANSKI POŽARI

Zaradi zimske suše so zagoreli gozdovi v mnogih krajih Slovenije. V večini primerov je požar povzročila človeška malomarnost in neprevidnost. V Trbovljah, na meji z občinama Zagorje in Litija, je ogenj uničil 700 hektarov gozda, preden so ga po večdnevnem naporu ukrotili. Zagorelo je tudi na Toškem Čelu pri Ljubljani, pri lovski koči nad Glinico, pri Robežu blizu Medvod, na Rudniku in na Vrhniku, nadalje v Novi vasi pri Celju, v Slatini pri Šmartnem v Rožni dolini, v Vinarjih pri Slovenski Bistrici, v Radljah ob Dravi, blizu Osojnika pri Črnomlju, v Hrastnem nad Šentrupertom . . .

VIŠJE PROMETNE KAZNI

27. marca je začel veljati nov cenik prometnih prekrškov. Po novem lahko policist na kraju dejanja kaznuje šoferja tudi z več tisoč tolarji. Na splošno so zneski kazni za kršitve potrojeni. Tako bo npr. sopotnik, ki ne bo pripet z var-

nostnim pasom, plačal 1500 tolarjev, kdor bo prečkal cesto pri rdeči luči, pa 3000 tolarjev. Tudi za ponovne kršitve so sankcije veliko strožje kot doslej.

SLABO POSLOVNO LETO 1992

Na lanske poslovne rezultate je slabo vplivalo oženje poslovanja z bivšimi jugoslovanskimi republikami: obseg nakupa in prodaje v poslovanju z njimi obsega sedaj samo 10 % celotnega slovenskega prometa.

Ustanavljanje podjetij je bilo zelo živahno, saj jih je bilo lani 10.259 več kot l. 1991; vsega jih je bilo 29.485. Velikih podjetij, t. j. takih, ki pomembno prispevajo k narodnemu dohodku, so našteli samo 463 ali 2,3 %.

Zasebna podjetja so zaposlovala samo 5,4 % delovne sile, ki je „obogatala“ slovensko premoženje za 5,2 odstotka. Vseh prihodkov gospodarstva je bilo 2582 milijard SIT, odhodkov 2703 milijarde SIT, torej je pridelalo 122 milijard izgube. V nove naložbe je bila vložena vsotica 24,8 milijarde tolarjev, kar sploh ne more oživiti gospodarske dejavnosti.

Z izgubo je lani poslovalo 4930 podjetij, ki so zaposlovala 233.915 delavcev ali 44,7 % vseh zaposlenih v gospodarstvu; petino vse izgube (42 mili-

jard SIT) je beležilo elektrogospodarstvo.

POLJEDELSTVO — VELIK PROBLEM

Na sebi lasten način so kmetje izrazili nezadovoljstvo z vladno kmetijsko politiko: na ljubljanskem tromostovju so zastoj delili ljudem mleko, jabolka pa pred parlamentom.

Kmetijska pridelava nazaduje od leta 1990. Tedaj je odkup mleka dosegel 360.000.000 litrov, lani 7 milijonov litrov manj. Pred dvema letoma so zaklali 70.000 ton živine, lani 56.000 ton; v klavnica so zaklali 1991. leta 51.000 ton prašičev, lani samo 37 tisoč ton; pridelek pšenice je bil lani „težak“ 72 tisoč ton, pred dvema letoma kar 89 tisoč ton!

Tudi tako imenovane modelne kmetije pokrivajo s prodajo pridelkov in živine samo 60 % stroškov pridelave. Dodaten udarec kmetu je bila sprostitev uvoza mesa in mesnih izdelkov, pri čemer so služili samo prekupevalci.

Kmetje zahtevajo od ustreznih ministrstev takojšnjo uvedbo takse na uvoz mesa, mleka, sadja, vrtnin in vina, določitev zaščitnih cen kmetijskih proizvodov in take odkupne cene, ki bodo krile stroške pridelave povprečno produktivnega pridelovalca.

UVOZ RABLJENIH AVTOMOBILOV

Z novimi zakonskimi določili o uvozu starih avtomobilov hočejo preprečiti, da bi Slovenija postala odlagališče stare pločevine, da bi uvažali vozila, ki niso varna in ki preko mere onesnažujejo okolje.

Skupne dajatve: carina, prometni davek, druge obremenitve in takse naj bi povečale fakturno vrednost rabljenega vozila za 62 % (do 1,8-litrski motor) oz. za 74 % (nad 1,8 litra). Predložiti bo potrebno tudi originalno tehnično dokumentacijo, iz katere bo razvidno, da avto ustreza našim zahtevam.

MAŠA NA RADIU

Pri lazaristih v cerkvi Srca Jezusovega na Taboru je ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar blagoslovil

Piran, starodavno obmorsko mesto, ki stoji na slokem polotoku, ki loči dva zaliva.

aparature, s katerimi bodo lahko po radiu prenašali sv. maše. V nagovoru se je g. nadškof zahvalil za aparature, ki so dolgo napovedovana in težko uresničena pridobitev. Poleg tega je izrazil še upanje, da bo tretjemu radijskemu programu mogoče prisluhniti po vsej Sloveniji, v nasprotnem primeru pa naj bi se ta prenos uvrstil na prvi program.

NOVI CARINSKI PREDPISI

Po novem zakonu so se zvišale ugodnosti za delavce na začasnem delu v tujini: oprostitev plačila carine je zanje, ko gre za uvoz gospodinjstvih aparatov, 10.000 tolarjev, medtem ko se je oprostitev plačila carinskih davščin za uvoz gospodarskega inventarja zvišala na 15.000 tolarjev.

CENE V MARCU

Po podatkih Slovenskega statističnega zavoda so se maloprodajne cene v marcu, v primerjavi s februarjem '93, povečale za 1,4 %. Največji skok cen so beležili pri kulturnih storitvah (18,7 %), komunalne storitve so se podražile za 5 %, obrtne za 4 %, zelenjava je bila dražja 13,5 % in jajca 4 %. Glede na prva dva letošnja meseca je bilo marčno zvišanje cen najnižje (februar 1,6 %, januar 3,7 %).

Pocenilo se je samo sadje, za 0,3 %.

od tu in tam

ARTIČE PRI BREŽICAH

Pod pokroviteljstvom ministra za kmetstvo so v tem kraju organizirali „Sadjarske dneve“. Domači in tuji strokovnjaki so predavali o sodobni tehnologiji pridelave jabolk, koščičarjev in drugega sadja, ter o trženju v sadjarstvu. Posavje je z 930 hektarji 20 % slovenske sadjarske površine in je eno od zelo pomembnih pridelovalcev in izvoznikov jabolk. Zaradi izgube hrvaškega trga sedaj intenzivno iščejo nove, ki pa so zahtevnejši od dosedanjih.

Šentjošt, slemenasta vas v povirju Male vode in Šujice.

BLED

25. marca so na Bledu odprli prvo privatno bolnišnico v Sloveniji. V diagnostični center Bogatin je dvanajst zasebnikov, hotel Jelovica in tovarna Krka vložilo 4,5 milijona DEM za sanatorijsko opremo. Center ima 44 postelj, zdravstveno osebje sestavlja 18 strokovnjakov, medtem ko druge storitve opravlja hotel. Zaenkrat je zdravstvena dejavnost usmerjena v odkrivanje boleznih prebavil in sečil, pri čemer uporabljajo najnovejšo medicinsko tehniko. Center je odprt vsem slovenskim zavarovancem in tudi tujcem.

CERKLJE NA GORENJSKEM

Komorni mešani pevski zbor Loka iz Škofje Loke, mešani pevski zbor Cantemus iz Kamnika in Akademski pevski zbor France Prešeren iz Kranja so v soboto, 27. marca, nudili lep koncert in zapeli nekaj pesmi iz svojega temovalnega programa. Udeležili se bodo namreč tekmovanja „Naša pesem“ v Ljubljani in skušali doseči čim višje uvrstitve.

CERKNICA

Končno je dograjen Zdravstveni dom, za katerega je bil pred petimi leti izglasovan samoprispevek. Ambulanta

v Starem trgu, tudi vključena v samoprispevek, je bila zgrajena takoj. Za dograditev doma pa je zmanjkalo denarja, ko so odmrli tako imenovani SIS-i (Samoupravne interesne skupnosti). V novi dom so namestili tudi novo opremo. Štirideset zdravstvenih delavcev bo na petkrat večji površini (2000 kvadratnih m) kot prej lahko nudilo kvalitetne storitve. Na žalost investitorji niso predvideli specialističnih oddelkov, ki bi Notranjcem prihranili mnoga potovanja v Ljubljano.

ČRENSOVCI

28. marca je bilo v dvorani črensovskega kina srečanje folklornih skupin iz več občin tega področja. Svoje programe je predstavilo štirinajst folklornih ansamblov, med njimi nekaj otroških in mladostniških; prišli so tudi madžarski folkloristi iz Genterovcev.

DRAVLJE

V nedeljo pred materinskim dnem (25. marca) so v draveljski cerkvi tretjič zapored priredili Tri in več, t. j. srečanje družin s tremi in več otroki. V Sloveniji je vsako leto manj rojstev, oblast pa ni doslej sprejela nobenih ukrepov, ki bi spodbujali in olajšali rod-

Idrija, strnjeno in tesno pozidano rudarsko mesto.

kuharjih, bodo tudi za to področje pripravili ustrezno izobraževanje.

LIMBARSKA GORA

Tradicionalna množična rekreacijska prireditve Po nagelj na Limbarsko goro, ki je posvečena materam, ženam in dekletom, je resnično uspela (21. marca). Ob izredno lepem vremenu je uživalo v naravi več kot devet tisoč obiskovalcev (dosedanji rekord je skoraj polovico skromnejši!). Organizatorji so predstavnicam nežnejšega spola razdelili več kot tri tisoč rdečih cvetov, kar je tudi rekord pridelitve.

LJUBLJANA

Časopisno podjetje Kmečki glas je v Mestni hiši organiziralo razstavo pirohov, pisanic in drugih predmetov, ki spremljajo velikonočne praznike. Razstava je bila pripravljena v sodelovanju s Slovenskim etnografskim muzejem. Najlepše pisanice so prejele nagrado. Podobne razstave so priredili tudi v drugih regijah Slovenije.

ODRANCI

Ob sodelovanju Krajevne skupnosti, Karitas, mladine, osnovne šole in vrtca so slovesno predali javni uporabi prenovljeno dvorano Zadrúžnega doma. Obnova je stala 1,5 milijona tolarjev, od tega je dala občina en milijon SIT. Glavna vsebina prireditve je bila materinski dan. Materam in dekletom sta se predstavila moški pevski zbor iz Beltincev in dekliški pevski zbor Odranci. Sodelovali so seveda tudi malčki, učenci in mladina. Župniku in pisatelju msgr. Lojzetu Kozarju je bilo podeljeno občinsko priznanje ZKO Lendava.

RADOVLJICA

V soboto, 20. marca, je bila v okviru Vodnikovnega leta organizirana v Gasilskem domu razstava slikarjev amaterjev občine Radovljica. Razstava, ki jo je organizirala krajevna skupnost Koprivnik-Gorjuše, je pokazala nekaj talentiranih umetnikov. Po kratkem kulturnem programu so se udeleženci in organizatorji pogovorili o možnostih izobraževanja ljubiteljev slikarstva.

nost. Prireditve naj bi dala simbolično priznanje družinam, ki se odločajo za več ko dva otroka. Vsebinsa srečanja je bila Nezaposlena mati.

GRAHOVO

Na tiho nedeljo so v Grahovem blizu Cerknice blagoslovili štiri nove bronaste zvonove v skupni teži 2163 kg in jih tudi namestili v zvonik. Le-ta je nov, kakor tudi cerkev, saj je prejšnjo uničila vojna in dokončno so jo porušili v šestdesetih letih. Novo svetišče so na prejšnji lokaciji začeli zidati sredi lanskega leta in bo ob pomoči mnogih slovenskih župnij in izseljencev v nekaj mesecih pripravljeno za posvetitev. Nove zvonove sta darovala rojaka iz Avstralije, zavedna Slovenca in vernika, ki jima je sicer komunistična revolucija vzela vse.

ILIRSKA BISTRICA

Najmnožičnejša pevška in kulturna prireditve na tem področju, revija Primorska poje, je v dneh od 18. marca do 4. aprila zbrala 108 pevskih zborov iz Slovenije in Italije. Organiziralo jo je Združenje pevskih zborov, ki ne stremi za vrhunskimi dosežki. Želi samo predstaviti javnosti najširši krog vseh,

ki ljubijo petje. Uvodni koncert je bil v Ilirski Bistrici, naslednji v Vipavi, nato v Brdu in v Medani.

KOPER

V prvih dveh mesecih letos je Luka pretovorila skoraj pol manj tovora (529.000 ton) kot pred enim letom, ko je sprejela (991.000) ton. Vendar pričakujejo, da bo promet vsaj do konca polletja naraščal, ker se te dni pretovorili 180.000 ton železove rude za Voestovne plavže v Linzu in dve prekoceanski s petsto zabojniki. Ladji sta bili preusmerjeni iz Trsta, kjer stavkajo pristaniški delavci. Najavljen je nov tvor rude za avstrijske jeklarne.

LENDAVA

Lendavska ljudska univerza je izredno aktivna. S tečaji izobražuje slušatelje za zidarje, tesarje, monterje centralnih kurjav, izolaterje, delavce za polaganje ploščic, voznike viličarjev, skladiščnike, računovodje v malih podjetjih in za delo z računalniki. Organizira tečaje za nemški, angleški, madžarski in slovenski jezik, kakor tudi tečaje nemškega in angleškega jezika za najmlajše v vrtcih in osnovnih šolah. Ker se je pokazala potreba po natakarijih in

vrenje v slovenskem kotlu

KUČAN BI RAD IMEL VEČ OBLASTI

Sedanji predsednik R Slovenije Kučan je kot predsednik CK ZKS v času partijskega totalitarizma slovenski prostor popolnoma obvladoval. Kasneje, po prvih demokratičnih volitvah, je imel kot predsednik predsedstva še vedno znatna **oblastniška pooblastila**. Nova ustava pa je predsednika RS naredila bolj za svojega predstavnika in **mu torej odvzela posege v vladno politiko**. Razumljivo je, da se Kučan le težka privaja tem skrčenim pravicam. Tu je treba iskati vzroke za trenja, ki se pojavljajo med njim in vlado oziroma med njim in posameznimi ministri.

Da si Kučan in Drnovšek nista posebno na roko, je znano. Ko se je Drnovšek po zlomu Jugoslavije vrnil iz Beograda, je dolgo računal, da bo postal predsednik RS. To mesto pa je prevzel Kučan. Drnovšek je potem vstopil v Stranko liberalnih demokratov in postal njen predsednik ter v stranki utišal nekdanje komsomolce (Mileta Šetinca, Jožeta Školča, Jaša Zlobca). S sklenitvijo koalicije s krščanskimi demokrati in Združeno listo je slovenski politični prostor dejansko popolnoma zasedel

in s tem zasenčil Kučana. **Ta pa seveda ne more mirovati.**

Ko je ob Drnovškovi zamrznitvi plač začela Združena lista omahovati glede svojega sodelovanja v vladi, je dal Drnovšek Kučanu vedeti, **da ve za njegovo vmešavanje prek ZL v vladno politiko**. In ko je potem Drnovšek v parlamentu povedal, da se v sedanjih gospodarskih težavah najglasneje pritožujejo tisti, ki so imeli v enoumju največje **privilegije**, so občila brž postregla z javnimi vprašanji: „Gospod Kučan, če že niste razložili, koliko vas je stala predvolilna kampanja, koliko denarja ste zbrali, koliko od tega porabili in koliko ste ga darovali v dobrodelne namene, čeprav ste to obljubili, pa vsaj povejte, **ali boste delili usodo naroda, poslancev ter vlade** in si zmanjšali plačo za kakih štirideset odstotkov?“ (SLOVENEK, 3. 4. 93)

Potem je prišla Kučanova **praska** s Peterletom. Ko je bil ta še predsednik vlade, je Kučan ožjemu krogu svojih sodelavcev naložil kot najvažnejšo nalogo, **da razbijejo Demos in zrušijo Peterleta**. Za to navodilo je Peterle zvedel. Ko je potem postal Peterle v drugi Drnovškovi vladi zunanji minister, to nikakor ni bilo všeč levici, posebno ne Ruplu in Kučanu. Pred kratkim je Kučan pri Peterletu protestiral, češ da posega v njegova pooblastila. Peterle ga je poučil, da je ravnal po ustavi in da ta pač ne daje več predsedniku RS tolikšnih pooblastil kot prej.

Vzniknil je tudi **nesporazum med Kučanom in obrambnim ministrom Janšem**. Kučan je s pismom pri Janšu protestiral, češ da ga ta ni obvestil o novi zasnovi obrambne politike. Janša mu je odgovoril, da bi moral Kučan poslati pismo predsedniku vlade, ne pa njemu; dalje, da je Kučan napak ravnal, ko je načelniku slovenske vojske Slaparju naročil, naj ob nastopu nove vlade ne ponudi svojega odstopa: po novi ustavi bi ta to moral storiti; in še, da Kučan stalno posreduje pri obrambnem ministru za ureditev pokojnin bivših častnikov JLA. Predstavniki vlade so še dodali, da obrambna politika v mirnem času ni več predsednikova stvar, ampak stvar obrambnega ministra, sicer pa da je Kučan redno dobival vsa vladna gradiva.

po njih delih jih boste spoznali

Še danes se spominjam, kako srečen sem bil, ko je bilo konec vojne. Vendar moje veselje ni trajalo dolgo. Spet so se začele nočne aretacije; ljudje so izginjali. V razredih in vseh uradih so se zraven Titovih obvezno pojavile Stalinove slike in nevarno je bilo spraševati, zakaj. Celo zaradi vicev o Rusih so zapirali ljudi in počasi se je začela strahovlada.

O **pobojih domobrancev** in njihovih družin smo takrat samo slutili. Imeli pa smo razne javne politične procese, „družbeno koristno delo“, pozneje pa še Goli otok in podobne simbole komunistične vladavine. V gospodarstvu so imeli glavno besedo komunistični politiki, oportunisti, pol-izobraženci in razni falirani študentje. Pakete UNRA, ki smo jih zastoj dobivali iz ZDA, so nam prodajali, kljub temu pa je bilo treba čez Amerikance in Angleže „šimfati“, pa še bi se dalo naštevati.

Novi oblastniki so ravnali po pregovoru: „Kadar berač na konja pride, ga tudi hudič ne doide.“ Glavni vzornik jim je bil Tito s svojimi premnogimi rezidencami in drugim razkošjem. Zato so najbrž tako radi prepevali: „Druže Tito, mi ti se kunemo, da sa tvoga puta ne skrenemo!“

Medtem ko smo „delovni ljudje“ **natepavali koruzni kruh**, kolikor smo ga sploh dobili, in od mesnih jedi (zlasti v štu-

(dalje na strani 12)

(nadaljevanje z 11. strani)

dentskih menzah) jedli pretežno pljučka, vime ali rajžlec, so imeli *posebne trgovine za politične izbranice*, ministre, oznovske funkcionarje, milico in oficirje, kjer so imeli na voljo vse mogoče dobrote. O tem se je sicer samo šušljalo, a konec koncev je imela živina, ki so jo zaklali, tudi še kaj drugega kot samo pljuča, vime in rajžlec.

Ko smo se Slovenci končno osamosvojili, sem upal, da bo sedaj bistveno drugače, kot je bilo v preteklem režimu. Vendar, kaj smo dočakali! Skoraj vsa oblast, zlasti v gospodarstvu, je še vedno v rokah tistih, ki so nam kar naprej obljubljali raj na zemlji, v resnici pa so si bolj ali manj uredili raj samo zase, za politične nasprotnike pekel, za vse druge pa vice. Pričakoval sem, da bodo za vsa vodila mesta, kjer so zahtevali „moralno-politično neoporečnost“, obvezno naredili zamenjavo, kot so to storili npr. v nedavni Čehoslovaški, vendar tega nismo dočakali.

Precej podobnosti s preteklim režimom lahko zasledimo v najnovejšem ukrepu, ko so si vlada in poslanci zagotovili nesorazmerno visoke plače, čeprav smo že dalj časa v izredno težkih gospodarskih razmerah. Potem ko so vse to lepo uredili, pa so zamrznili plače vsem drugim. Ker „delovnemu ljudstvu“ to ni šlo preveč gladko po grlu, so si ministri in poslanci plače nekoliko znižali, vendar so si to potem nadomestili z različnimi drugimi dodatki.

Dr. Peter Starič, Ljubljana — DELO, Ljubljana, 30. 3. 93.

ČLOVEKOVE PRAVICE — RES TAKO DAVNA PRETEKLOST?

Državni zbor je na svoj dnevni red uvrstil poročilo Sveta za varstvo človekovih pravic. Svet je podal sklepno trditev, da človekove pravice v Sloveniji niso bile sistematično kršene že daljše obdobje. Menim, da to ne ustreza dejanskemu stanju.

Družbeni dogovor o kadrovske politiki je predstavljal sistematično kršitev človekovih pravic, saj je omogočal popolno *kontrolno Zveze komunistov* oziroma njenega vodstva nad zaposlitvenimi možnostmi ljudi in onemogočal poklicno uveljavljanje vsem, ki niso tako imenovanih moralno-političnih kvalitet. Ta družbeni dogovor se je dosledno izpolnjeval. Med drugimi so ga izpolnjevali nekateri politiki, ki še zdaj zasedajo vladna in najvidnejša mesta v naši državi, dokler ni Demosova vlada pod vodstvom g. Peterleta prevzela oblasti. Tega pa ni še tako dolgo in tudi posledice še niso odpravljene.

Drugi očiten primer kršenja človekovih pravic je izdajanje **tajnih uradnih listov** in uporaba tajnih zakonov. V vsej zgodovini človeštva je bil zakon objavljen vsem državljanom, da so zvedeli, kaj morajo spoštovati in kako morajo ravnati. Tajna zakonodaja ima edini namen, da ustrahuje državljanke, ki ne vedo, kaj je zakonito in kaj ne. Zato je bila instrument diktature ZK in njene elite in zato predstavlja grobo, trajno in načrtno kršenje osnovnih človekovih pravic. Menim, da je to v Sloveniji prenehalo šele z osamosvojitvijo.

Želim si, da bi Svet za varstvo človekovih pravic do teh pojavov in njihovih uresničevalcev zavzel jasno stališče, ne glede na položaje, ki jih nekateri od njih zasedajo tudi v neodvisni in demokratični Sloveniji. Mislim, da pometanje pod preprogo ne vodi nikamor, zagotovo pa ne k bolj **demokratični Sloveniji**.

Andrej Umek — SLOVENEK, Ljubljana, 23. 3. 93.

MALO LEVO, MALO DESNO, NIČ NA BOLJE

Politiki si morajo vedno **izmisliti afere**, sicer bi bila politika dolgočasna. Tako je tudi z domnevno afero obrambnega ministra Janeza Janše, ki izvaja

preoblikovanje slovenske obrambne politike, ob tem pa dobiva pisne proteste predsednika Kučana. Nekateri novinarji in politiki tako imenovani spor med predsednikom in ministrom povezujejo z domnevno **ohladitvijo stikov med predsednikom in premierom**. Nova zasnova slovenske obrambne politike pa je dobila zeleno luč tudi od severnoatlantskega pakta, s katerim bomo poslej tesneje sodelovali.

Tudi strankarsko prizorišče ne ostaja brez afer in presenečenj. Dnevnik Delo je ugotovil, da je premier dr. Janez Drnovšek s koalicijo med LDS in SKD uspel postati popolni gospodar slovenske politike. Prav tako pa naj bi uredil razmere znotraj svoje stranke in **omogočil prevlado „desnega“ krila** in neokonzervativne gospodarske politike.

Zeleni so s svojim razdruževanjem (stranka Zeleni Slovenije se je razdelila) povzročili novo politično afero. Obe skupini se sedaj obtožujeta v časopisu in videti je, da zadeve ne bo kmalu konec.

Predstavniki desne opozicije so se v ponedeljek znova sešli in se dogovarjali o politiki, ki naj bi jo v državnem zboru zastopali poslanci Slovenske ljudske stranke in Staničeve Slovenske nacionalne stranke. Medtem pa se je v Velenju začel oblikovati narodnjaški blok, ki ga bodo sestavljale nacionalno usmerjene stranke. K sodelovanju so povabili tudi Staničevo Slovensko nacionalno stranko, ne pa tudi Slovensko ljudsko stranko, ki že nekaj časa oblikuje Združeno desnico v slovenskem parlamentu.

Igor Kršinar — REPUBLIKA, Ljubljana, 3. 4. 1993.

LE POMANJKANJE VOLJE?

Kmalu bodo minila tri leta od prvih povojnih demokratičnih volitev. Ena temeljnih nalog Demosa je bila **raziskava preteklosti ter poprava krivic**, ki jih je naredil komunizem. Zato je bila v skupščini ustanovljena posebna komisija za raziskavo povojnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti. Vendar je že začela delovati z „izvirnim grehom“; lotila se je namreč **le povojnih pobojev**, medvojne, ki so bili uvertura, pa je pustila ob strani.

Konec leta 1991 je Peterletova vlada ustanovila medresorsko komisijo za izdelavo zakona o popravi krivic. Delo obeh komisij je teklo vzporedno, vendar tako, da sadov še vedno ni. Bivša Polajnarjeva komisija se izgovarja na premajhna pooblastila (ni imela preiskovalnih pristojnosti), drugo komisijo pa je hromilo pomanjkanje dobre volje ter obremenjevanje z vprašanjem, ali se bo našel denar za odškodnine in dodatne pokojnine. In to ob v nebo vpijočem dejstvu, da tisti, ki so grozljive krivice povzročili, še naprej uživajo svoje visoke pokojnine. Gre za temeljni **moralni in politični problem**. Deloma je za to kriva tudi prva demokratična vlada z Demosom na čelu, ki se problema ni lotila tako, kot bi bilo treba. Razen redkih izjem pa so popolnoma odpovedali tudi zgodovinarji.

Državni sekretar za pravosodje Jože Tratnik pravi, da bodo morali obdobje 1941—1945 najprej preučiti zgodovinarji, šele potem ga bodo lahko vključili v zakon o popravi krivic. Ob tem pa ne opazijo, da žrtve umirajo. Revolucionarno nasilje v Sloveniji se da zelo

hitro ovrednotiti in za to ne rabimo večletnih „preučevanj“. Literature o tem je dovolj, ljudje še živijo, svojci in priče pa bodo že poskrbeli za pričevanje, saj gre za njihov interes. Zakon je zdaj v rokah vlade, Združenja žrtev komunističnega nasilja in še posebej parlamenta, ki bo moral hočeš nočeš **o tem obdobju povedati jasno besedo**. To bo podlaga za zakon o popravi krivic in še za kaj.

Ivo Žajdela — SLOVENEK, Ljubljana, 31. 3. 1993.

ZAHTEVAM PREVEČ?

Kakšna je vloga krščanskih demokratov v parlamentu in vladi? Kaj dela SKD v politiki, se mnogi sprašujejo. **Kot sol!** Mar res? Nekaterim ni prav predznak **krščanski**, kot da bi vse, kar diši po nezemskem, ne imelo pravice do življenja. Posledica napačne vzgoje povojnih let!

Je tudi SKD samo do vladanja? Kaj pa naj naredi človek, ki je hudo bolan — pokliče pač zdravnika. Če bi SKD ostala v opoziciji, bi bila na zapečku pri mrzli peči.

Koliko lahko doseže SKD? Lahko naredi pametne zakone, šolstvo, trgovino, da vsem delo, vse plače? Vse naenkrat se ne da narediti.

Kaj je SKD naredila, da podjetja ne bi propadla, da jih ne bi „prisvojili“ tisti, ki imajo še vedno vso moč? Koliko je bilo narejenega za spoštovanje zakonov, koliko glede plač?

Kaj so naredili za kmeta, za upokojenca, ki je garal celo življenje, in koliko za poslanca, ki si je postlal mehko perje? So tudi v SKD lovci na položaje? Je tudi njihovim poslancem samo do denarja?

Volilci pričakujemo, da se nam **nalije čistega vina!** Če smo bili do zdaj vajeni ribarjenja v kalnem, naj tega ne bo več! Saj imamo „resnega predsednika“, ki nam je zagotovil: „Nič več ne bo . . .“. Od njega in ptičev iz njegovega gnezda pesem že poznamo. Radi bi, da nam vsaj SKD pove po pravici, da ne bo treba poslušati: vsi so isti, vse so učili komunisti. Zahtevam preveč?

Peter Repovž — SLOVENEK, Ljubljana, 9. 4. 1993.

zatirani in zatiralci

Ko sem leta 1965 obiskal slovenskega duhovnika Antona Iskra pri cerkvi Santo Nome di Maria v Rimu, mi je med drugim pripovedoval tudi naslednje: „Nekoč je za tole mizo sedel ljubljanski nadškof Vovk in čeprav je bil orjak, je jokal. „Gospod Tone, mi je rekel, „ko bi vi vedeli, kako je hudo. Kolikokrat se ob sobotah zvečer ustavi pred ljubljansko škofijo avto notranje uprave. Odpeljejo me v neznano smer: vtis imam, da kdaj v Ročenj pod Šmarno goro, drugič v Stično. Potem me vso noč zaslišujejo. Pred škofovo mašo me spet odpeljelo v Ljubljano, po maši pa znova na zasliševanje, ki traja ure in ure. Nekoč sem po sedmih urah vso

hrano izbruhal. Radi bi mi preprečili birmovanje: enkrat so mi razrezali gume na avtu, drugič razbili cerkvena okna, tretjič vso cerkev polili z gnojnico. Velikokrat premišlujem, da bi nehal hoditi birmat. A kako potem z birmami spet začeti?“

Ljubljanski pomožni škof nam je v tujini večkrat pravil, da se nešteto krat oglasi na ljubljanski škofiji telefonski klic z notranje uprave za enega ali drugega od obeh škofov: „Tukaj Zdenko. Kdaj bi se lahko videla?“ In potem sledijo tečni in neskončni „pogovori“.

Doba partijskega protiverskega naprezanja je bila tako tudi doba zatiranih in zatirajočih. In ocena ravnanja prvih in drugih?

Prvi so ostajali kljub vsem pritiskom večinoma Kristusu zvesti. Tisoči od njih so morali zaradi te zvestobe v zapore in v smrt. Mnogi drugi so se zaprli v štiri stene svoje-

ga doma ali v župnišče in zakristijo ter skušali ohranjati vero v strogi zasebnosti. Tretji — hvala Bogu, da jih ni bilo preveč, čeprav je bil med njimi tudi kdo iz višjih cerkvenih plastí — so se s totalitarnim in načrtno ateističnim sistemom prijateljsko spogledovali.

Kaj so zatiralci počenjali, vedo najboljše sami. S tem, da so iz mnogih duš izgnali Boga in krščansko moralo, so narodu prizadejali neizmerno škodo. Žalostno je, da nočejo danes priznati in obžalovati niti najhujših kršitev človekovih pravic, ki so jih storili. Nasprotno. Večina jih je tudi sedaj, v svobodi, zasedla stolčke po podjetjih in na oblasti, kot da niso pomagali vzdrževati zatiralnega sistema. Njihovo sedanje, takšno neetično, ravnanje je najbrž sploh najhujša dediščina naše polpreteklosti.

Branko Rozman, Ljubljana — DRUŽINA, Ljubljana, 4. 4. 93.

**da
bo
dom(ovina)
dom(ovina)**

oprema stanovanja

V stanovanju zasledujemo ljudje predvsem prijetnost bivanja. Vsaka družina ima marsikaj svojevrstnega v razporedu prostorov, barvah in opremi, kar najbolj prija njihovemu čutenju in navadam.

Stene stanovanja, okna in vrata in še kaj spreminja svoj položaj v stanovanju le redko. Barve sten, nekatero pohištvo, tepihe ipd. zamenjamo lahko nekajkrat. Veliko pa je opreme, ki jo poljubno spreminjamo pogosteje. S tem spreminjanjem nam ostajajo bivalni prostori prijetnejši.

preproge

Preproge ustrezajo v stanovanju praktičnim in estetskim težnjam. Prekrita tla so toplejša, korak je mehkejši in manj slišen, stanovanje pa zgleda s preprogami kultivirano in učinkuje harmonično. Odkar poznamo talne obloge, ki so iz umetne snovi ali tekstila, postaja tepih vse bolj dekorativni element posameznih prostorov.

Preproga je vedno veljala za luksuzen izdelek. Moderni čas je ponudil v izboru izredne možnosti posebej še z novimi vlakni in novimi tehničnimi postopki pri izdelavi preprog. Poleg tega pa trgovina ponuja kot posebej dragocene ročne izdelke z vsega sveta.

zavese

Poseben okrasni in praktični učinek ima v stanovanju zavesa. Blago nasploh osvaja videz stanovanja v obliki zaves in tkaninskih oblog. Zavese so dekoracija oken in tudi sten. Lahko pa jih uporabimo tudi, da razbijejo prostor v manjše enote in oddelke.

Za zavese se uporabljajo tkanine, ki lepo sproščeno padajo v gubah. Zelo lahke in tanke tkanine so za to še posebej primerne. Prelahke pa imajo to slabost, da „letijo“ za človekom, ker jih potegne za seboj vsako premikanje zraka.

kič

Zoper kič smo vsi. Navadno najprej opazimo pri drugih, da so si nabavili ničvredno, kičasto stvar. Vendar nam z majhno nepozornostjo hitro „uspe“, da postanemo lastnik „umetnine“, ki je pravi kič.

Kaj je kič? Vsaki umetnosti je to neusmiljen sopotnik, kakor je na vsaki njivi plevel med žlahtnimi rastlinami. Kičasti izdelki so neduhoviti, navadno nerealistični, zunanja bliščava zakriva njih prazno izpoved. Zato kvari človeku okus, ga kulturno zavaja in zmede in nagovarja v človeku le njegove najbolj primitivne čute. Ne nosi pa v sebi nobenega duhovnega sporočila. Kič je nekakšna laž na področju umetniških vrednot. Zato je kič vedno skregan z resničnostjo. Domišljavost je v njem za prazen nič.

V življenju zgleda to takole. Lju-

Drugo vlogo imajo težke tkanine, ki dajejo vtis sten in lahko na videz razdelijo prostor.

Posebej važna lastnost zaves je prepuščanje svetlobe. Zavesa nam namreč posreduje dnevno ali umetno svetlobo. Tkanina ob oknu mora biti taka, da nam prepušča svetlobo dneva. Ob močni svetlobi nam tudi ublaži bleščanje, ki nastaja zaradi močne svetlobe od zunaj in temnejših površin sten. Zmanjšani kontrasti svetlobe učinkujejo prijetneje na oko.

Prevelika prepustnost svetlobe, če je zavesa redko tkana, lahko pri potiskanem blagu skoraj povsem skrije vzorec, ki nam je bil ob nakupu zaves zelo všeč.

Zavesa preprečuje tudi radovedne poglede od zunaj v notranjost stanovanja. Pri tem pa seveda ne sme krasti svetlobe.

Zavesa na oknih morajo biti poleg tega odporne proti svetlobi,

da ne porjavijo. Enako pomembna lastnost je odpornost proti toploti.

Vzorci in barve zaves so seveda stvar okusa tistih, ki si stanovanje opremljajo. Nekaj osnovnih pravil

pa je le veljavnih povsod. Na splošno lahko rečemo, da naj bo vzorec za zaveso tako oblikovan, da se ne spremeni, ko zaveso naguba- (dalje na strani 31)

dje v svoj novi avto iz nekakšnega čustvenega vzgiba, ko jim je uspelo pridobiti nekaj, na kar so ponosni, obesijo razne talismane, ki naj prinesejo srečo. Namesto pravih rož postavijo v sobo plastične rože, ki izgledajo kakor prave in še zalivati jih ni treba. Pohvalijo se s tem, da so dobili celo take, ki so umetno odišavljene in dišijo „kot prave“. Isto „praktično“ vlogo imajo plastični okrasni prtički, ki nadomestijo nekdanje ročno delo.

Potem se ozirimo na okrasne kipce raznih rjovečih levov, ki nemo besnijo v prostor, keramičnih slo-nov z dvignjenimi rilci, dremajočih muc, poskočnih konj in kar je temu še podobnega iz resničnega in sanjskega sveta.

Nadalje so to deklice s košaricami in brez njih, v vseh sladkobno otroških pozah, prešerni harmonikarji z raztegnjenim mehkom, pote-puhi z nagajivimi očmi, črni dimni-karji z lestvijo in kar je še takih upo-dobitev, ki naj bi bile nekakšna zna-menja sreče na vrvcih.

Podobno je z nekaterimi simboli, o katerih so zagotovili v trgovini, da so še posebej značilno slovensko narodno znamenje in so navadno okrašeni s srčki vseh oblik in velikosti. Miniature narodne noše, razni leseni, kovinski ali plastični krožniki z vrisanimi slikovitimi narodnimi simboli ali z izreki, ki pre-čitno razodevajo duhovno sla-boumnost tega, ki jih je izdeloval, in podcenjujejo kupca in njegov inteligenčni kvocient.

Nič manj ne velja to za razne na-božne kipce ali slike, ki smo jih našli na kramarskih stojnicah kakšne božje poti. Ljudem se zdi posebna vrednost v tem, da je stvar kupljena na Brezjah ali na Sveti gori, v resnici pa je poceni izdelek kakšne italijanske tovarne, katere produkcija že dolgo narašča le na račun nevednega in estetsko pre-malo razgledanega kupca.

Večinoma so tako ničvredni razni spominčki, ki smo jih nabavili na krajih naših potovanj v dobri veri, da nam bodo obujali prijetne spo-

mine in dogodke. Koliko je takih, kot tisti z Gorenjskega: na poševno odrezanem brezovem deblu v ne-kem namišljenem rastlinskem de-korju prilepljena slika Bleda. Na-vadno seveda retuširana, da zgle-da še bolj neresnična. Pod njo pa napis: „Otok blejski, kič nebeški.“

Takle primer nam bo seveda odprl številne druge podobne stva-ri, ki smo jih nabavili mimogrede v neki doživljajski privzdignjenosti na kakšnem znamenitem kraju. Če dobro premislimo, bomo ugotovili, da smo nakupili te stvari vedno na enak način: želeli smo zaznamovati svoje doživetje nekega kraja ali do-godka in najprej nam je padlo v oči, kar prav v ta namen tam ponujajo razni spominkarji. Ti pa niso, še zdaleč ne vsi, dobri samouki, ki bi prodajali svoje lastne izdelke — to pomeni kljub manjši umetniški vrednosti vendarle neko narodno blago. Večino njih je treba pristeti med zaslužkarske proizvajalce ali le preprodajalce nepristnega in na-vadno ničvrednega blaga.

Tako je prišel v hišo kič.

ivan cankar

martin kačur

življenjepis idealista

DOSEDANJA VSEBINA:

Učitelj Martin Kačur je prestavljen v Zapolje. Mlad je in poln načrtov za poučevanje naroda. Zaljubi se v lahkoživo Sitarjevo Minko v Bistri, ki ga pa dejansko vleče za nos. V vasi sklene ustanoviti bralno društvo. V gostilni se zato zberejo kmetje in delavci. Njegov govor razvname prepir in pretep. Za kazen je prestavljen v Blatni dol.

Blatni dol je umazana in zaostala vas. Kačur se naseli v šoli: ta je zanemarjena in zapuščena. Pogovori se z župnikom, ki je posebej in pravi kmet. V krčmi na kraju vasi spozna krčmarjevo rejenko Tončko, ki ga brž zaprede v svoje mreže. Kačur se z njo poroči, takoj pa spozna, da se je s tem dejansko ubil.

Deset let preživi Kačur v Blatnem dolu. Nič več ne goji v sebi mladostnih načrtov, da bi ljudi izobraževal. Polagoma otopi, začne pijančevati in počasi propada. Prepira se z ženo in zaman prosi za premestitev.

Potem se mu sreča nasmehne. Prestavljen je v večjo dolinsko vas Laze. Tja se preseli z ženo in tremi otroki. Prvi dan v mraku stopita Kačur in žena na vrt in sedeta na klop pod jablano.

Prijel jo je za roko in mehko, sladko mu je bilo pri srcu. Gledal je v davne čase, zdelo se mu je, da trkajo spet na duri in že jih je pozdravljal, na pol še nezaupen, s solznimi očmi.

„Tončka,“ se je sklonil k njej. „To bo zdaj novo življenje, vse drugačno . . . Rada se bova imela, kakor nekoč . . .“

Objel jo je in jo pritisnil k sebi.

„Pojdi, norec,“ se je zasmejala in je ostala v njegovem objemu.

Sedela sta pod jablano, v globokem mraku, kakor tisti prvi večer v temni krčmi, ko sta trepetala in so jima gorela lica . . .

V dolgi, staromodni, obnošeni suknji, v prav tako staromodnem širokokrajnem klobuku in z dolgo črno pentljo pod vratom se je napravil Kačur v šolo, da bi pozdravil tovariše.

Šola je bila tako bela in svetla, in tako je žgalo dopoldansko sonce v velika okna, da se je Kačurju zableščalo v oči.

Nekaj mladih, veselih ljudi je stalo na belem pesku pred vrati v živahnem pogovoru.

Kačur se je odkril zelo globoko in se je zelo globoko poklonil.

„Tudi šele prišli? Včeraj sem videl vašo procesijo,“ ga je pozdravil mlad fant s prešernim obrazom in tankimi, navzgor privihanimi brki.

„Pozdravljeni,“ mu je segel v roko starejši, resen in zastaven človek. „Jaz sem učitelj Jerin.“ Pogledal je Kačurju pazljivo v obraz in se je na rahlo nasmehnil. „Vi pa niste imeli bogve kakšne protekcije. Počasi ste delali kariero.“

„Postaral sem se res,“ se je smehljaj Kačur v zadregi. „Slabo kariero sem delal — ampak večidel sem bil sam kriv.“

„Zelo ste ponižni,“ je odgovoril Jerin nekoliko zlovoljno in se je okrenil. Mladi učitelj s prešernim obrazom se je zasmeljal na glas.

„Glejte, sam je kriv!“

Tretji človek, ki je stal v družbi, je molčal in se oziral na Kačurja z rdečimi, zaspanimi očmi. Njegov

obriti obraz je bil naguban in stari-kav. Tudi Kačur se je ozrl včasih nanj in zdelo se mu je, da ga je bil nekoč že videl.

„Kaj niste vi tisti davčni praktikant . . . iz Zapolja?“

„Sem,“ je odgovoril zaspano. „Še zmerom davčni praktikant.“

„Za Matildo hodi, kakor kužek na vrvici,“ se je smejal mladi učitelj. „Že pol slovenske domovine in nekaj nemških pokrajin je preromal z njo.“

„Kaj je Matilda tukaj?“ se je začudil Kačur in se skoraj prestrašil.

Na stopnicah so se oglasili koraki, zapel je ženski glas in Matilda je stopila iz veže. Pogledala je Kačurju čisto od blizu v obraz, sklenila je roke in vzkliznila:

„Jezus Kristus, to je naš evangelist!“

„Pst! Pst!“ je odmajal Kačur z roko in se je smehljaj v zadregi. „Kaj bi o tistih rečeh! Kar je bilo, je bilo . . . Zdaj sem se postaral . . . imam ženo . . . otroke . . .“

Strmela je nanj, na njegov dolgi, suhi, nagubani obraz, na redko brado, ki je segala v lica, na motne, trudne oči, na vse to upognjeno, betežno telo.

„Ni mogoče!“

Kačur je zmajal z ramami.

„Kaj bi bil človek zmerom neumen . . . Zadosti mi je škodovalo. Skoraj prepozno sem se spametoval . . .“

„In jaz sem bila nekoč zaljubljen v vas! . . . Lahko vam to povem — tako ste ste postarali!“

Kačurju je bil pogovor siten in okrenil se je k Jerinu.

**„Jezus
Kristus,
to je naš
evangelist!“**

„Rad bi se pokazal gospodu nadučitelju . . . kje pa je gospod nadučitelj?“

„Gori!“ je odgovoril Jerin hladno. „Saj bo prišel, kaj bi hodili k njemu!“

„Pa vendar bi se morda spodobilo, da bi gospodu nadučitelju . . .“
„Kakor hočete.“

S težkimi koraki je prišel skozi vežo visok, upognjen starec, z gladko obrutim, rdečim obrazom in čisto belimi lasmi. Suknjjo je imel polno natlačeno, tako da je štrlela od njega. V desnici je držal gorjačasto, zakrivljeno palico, v levici velik višnjev robec. Smehljaj se je dobrodušno, mahal je z robcem, kimal z glavo in pozdravljaj na vse strani.

Kačur se je globoko poklonil in je hotel spregovoriti. Nadučitelj je kimal, mahal z robcem, šel je mimo in dalje.

„Ali pridete zvečer h Gašperinu? V krčmo?“ je vprašala Matilda Kačurja. „Tam bomo malo prepevali za pozdrav.“

„Pridem,“ je obljubil Kačur zamišljen.

Vsi obrazi, ki jih je videl, vse besede, ki jih je slišal — vse se je čudno skladalo s tem prebleščočim soncem, z odprtih, prostranim poljem, z belimi hišami. Motilo ga je in mu polnilo srce z nemirom.

„Kje pa bi poiskal župana?“ je vprašal.

„Kaj bi z županom?“ se je začudil Jerin.

Kačurja je bilo sram, ni vedel zakaj, in odgovoril je jecljaje.

„Spodobilo bi se morda . . .“

„No, če mislite . . . Tamle je,“ je pokazal Jerin z roko. „Tista visoka, bela hiša ob veliki cesti . . . s tistim lepim vrtom . . . Zbogom.“

Kačur se je odkril, poklonil se je z uslužnim smehljajem in se je napolil z urnimi, drobnimi koraki in nekoliko stisnjenimi koleno — kakor hodijo ponavadi malodušni in bojazljivi ljudje.

„Štrebar!“ je spregovoril za njim prešerni učitelj tako glasno, da ga je Kačur slišal.

Ni se okrenil in je hitel dalje. Obnošena ohlapna suknja je frfotala okoli njega in veter se je igral z dolgimi škrici.

„Bog mu odpusti!“ je pomislil. „Kaj ve on, mladič! Nima žene ne otrok. Da bi nikoli ne skusil, kaj se pravi stati pokonci, če ima človek na rami križ in se mu kolena tresejo . . . V gnezdo sem prišel, v toplo. Zdaj se bom kar lepo v kot stisnil.“

Smehljaj se je predse in je mežikal v sonce, ki mu je sijalo žarko naravnost v lica.

„Teško je takole . . . iz noči naravnost v prevelik dan . . .“

Stopil je v svetlo, prostorno vežo. Visoka steklena vrata so bila pred njim in za vrati ni bilo nikogar. Odpreti si ni upal in ni vedel, kam bi potrkal. Iz nizkih stranskih duri, morda iz kleti, je stopila dekla s košem in steklenicami v rokah.

„Ali je doma gospod župan?“ je vprašal plaho Kačur.

„Doma so,“ je odgovorila dekla osorno in je odpahnila duri v stekleni pregraji.

„Kaj pa bi radi?“ se je okrenila med durmi.

„Učitelj sem . . .“

„Bom že povedala hišni.“

Sv. Križ (Rovte) nad Jesenicami.

župan Kačurju: „klečeplazci niso najboljši ljudje!“

Zapahnila je duri in je šla. Kačur je čakal.

„Kako gosposko je vse tukaj!“ se je ozrl po veži.

Začul je korake in se je zravnal. Od one strani pregraje je stopil v vežo slok, črnobradat mož in je odprl duri.

„Stopite no bliže!“ se je nasmehnil Kačurju, ki je stal s klobukom v roki in se je priklanjal.

„Pa pokrijte se!“

„Gospod župan . . . moje ime je Martin Kačur, učitelj . . . šele včeraj sem prišel v ta lepi kraj . . . in trudil se bom, da mu . . . ne bom delal sramote . . .“

Župan se je zasmejal in mu je segel v roko.

„Zakaj pa bi mu delali sramoto? . . . Vi ste šaljivec, se mi zdi.“

„Ne,“ se je prestrašil Kačur. „Nisem šaljivec . . . Resno, gospod župan . . . in vestno . . . bom izpolnjeval svoje svete dolžnosti . . . in ne bom se ukvarjal s stvarmi, ki . . . ki ne sodijo v delokrog . . . ne s politiko . . .“

Z županovega obraza in iz njegovih črnih oči je izginil nasmeh in pogledal je na Kačurja resno in trdo izpod košatih obrvi.

„Kaj pa to mene briga! Kaj mislite, da sem špijon? Učitelj je prav tako svoboden človek kakor vsakdo drug. Počnite, kar se vam zdi, da je prav! . . . Klečeplazci niso najboljši ljudje.“

Segel mu je v roko, umaknil jo je hitro in je šel.

Potr in ves nemiren se je vračal Kačur proti domu. K tlom ga je tiščala opoldanska svetloba, oči so

Značilno poslikane hiše v starem delu Škofje Loke.

ga bolele, če se je ozrl na polje, vse prepleteno s svetlimi, nemirnimi žarki, kakor da seje sonce zlata in srebrna zrna nanj. Na fari je zazvonilo poldne in iz daljave, brneče in monotono, so se oglasile podružnice.

Bolestno in plaho je bilo Kačurju pri srcu.

„Župnik je rekel, da bi bil tujec in zaničevan in smešen, če bi se napotil zdaj, ob prepozni uri, v svetlejše kraje . . .“

In zgodilo se je tedaj, da si je Kačur, z grozo in bolečino v srcu, zaželel Blatnega dola . . . Tistih vlažnih, zatohlih senc . . . kjer je človek spal . . . in je bil miren, se ni ganil . . . kakor v raki . . .

„Kaj si že spet pijan?“ ga je pozdravila žena.

Otroci so gledali nanj z velikimi, prestrašenimi očmi, kakor so gledali nanj v tistih časih, ko je prihajal domov brez klobuka, omahujoč in blaten.

Sedel je za mizo in je uprl glavo v roke.

„Tukaj je svet ves drugačen, žena.“

Prinesla mu je kosilo na mizo.

„Seveda je drugačen, hvala Bogu.“

Kačur je dvignil obraz in se je začudil ženi. Lepša je bila kakor kdaj prej, bujna, kipeča, in oči so se ji svetile.

„Kaj si nič ne želiš v Blatni dol?“ se je nasmehnil Kačur trpko, skoraj očitaje.

lepi fant s pšeničnimi kodri je izginil

„Ti si morda celo želiš? Ni tukaj pač takih bratcev zate, da bi popival z njimi.“

„O Tončka, ti . . . zakaj govorim s tabo, ko je, kakor da bi govoril kamnu.“

„Glej, si že spet siten, pa se še napil nisi . . . Veš kaj, Kačur, za obleko bo pa treba kar precèj skrbeti. Dve nedelji ne pojdem taka v cerkev, kakor sem. Tukaj se nosijo vse drugače, tako me je sram.“

„Kje bomo pa jemali?“

„Saj ni treba vsak dan mesa.“

„Hitro si se udomačila, Tončka. Hitro si pozabila na Blatni dol. Tam ni bilo treba žide.“

„Kdo pa je zmerom silil stran? Pa kdo je bil tisti, ki je rekel, da bom gospa? Lepa gospa! Lep gospod!“

Kačur je umoknil. Z vso žarko močjo je sijalo sonce v izbo in ta svetloba ga je dušila. Bal se je, kakor se je bal nekoč tistih senc v Blatnem dolu. Čutil se je v tej svetlobi tujca, slabotnega, plahega, in tujca pred svojo ženo, ki je pila luč v polnih požirkih, tako da ji je sijala iz lic in iz oči . . .

Zvečer se je napotil h Gašperinu.

Ko je stopil v krčmo, je bila izba že zakajena in velika družba je sedela za mizo: nekaj mladih uradnikov, zaspani praktikant med njimi, obadva učitelja, Matilda v koketni obleki s kratkimi čipkastimi rokavi, druga učiteljica, mlado, suho in plaho dekle z velikimi očmi, in stari-kava, klepetava ekspeditorica.

Glasno so pozdravili Kačurja in so ga posadili med zaspanega praktikanta in plaho učiteljico.

V težkem gostilniškem zraku, v tobakovem dimu in dremotni luči svetilk se je čutil Kačur takoj bolj domačega. Pokusil je vino in vino je bilo dobro. Nato se je ozrl po družbi.

Nasproti mu je sedel visok, lep fant s pšeničnimi, kodrastimi lasmi, zelo nežno poltjo in nelepim izrazom okoli ustnic. Gledal je Kačurja s čudnim, vodenim pogledom in je umaknil oči, ko se je Kačur ozrl nanj.

Učitelju Jerinu se je poznalo na krepkem, ukazovalnem glasu, da je že nekoliko pil. Tudi Matilda se je smejala z razposajenim glasom in motnimi očmi. Praktikant je spal.

„O vas smo govorili, gospod Kačur, revolucionar v pokoju,“ se je zasmejela Matilda. „Kod pa ste se potikali, da ste se tako pohujšali?“

„Postaral sem se, postaral,“ se je smehljaj Kačur in je pil. „Postara se človek, pa spozna druge skrbi in nadloge in se mu neče več, da bi uganjal neumnosti . . .“

„Ali bi vam nekaj povedala, Kačur? Pusti ste, zelo pusti in dolgočasni.“

Okrenila se je k Jerinu.

„Ali verjamete, da so preganjali tega človeka? Zato, ker se je upiral gosposkam? Ker se je pečal s politiko, prirejal shode in hujskal ljudstvo? . . .“

Kačur je stresal z glavo in je odmigaval z obema rokama.

„Ne, ne, ne. Kaj bi tisto? Nič nisem hujskal. Nič prirejal. Nikoli se nisem pečal s politiko in se ne bom . . . Ne maram, da bi me takole . . . ujeli . . . da bi se igrali z mano . . . na mojo škodo . . . Za nobeno stvar se ne brigam, prav za nobeno.“

„Fej!“ je zaklical Jerin. „Ali ste ga slišali? Boji se, da bi ga mi . . . o ti prekleta šleva! Kaj smo špijoni? Kaj pa bi se dalo špijonirati ob takemle bojazljivcu? Saj se še usekniti ne upa, če je nadzornik blizu . . . Tega da so preganjali?“

**od okna se
je spustila
senca**

Zgornja Savinjska dolina (pogled proti Nazarjam).

Matildi se je zasmilil.

„Drugačni časi so bili.“

„Kaj tisto, drugačni časi,“ je klical Jerin razjarjen. „Če je videl, da pošteno več ne more živeti, naj bi se bil obesil. Dovolj jih je bilo, ki so se obesili . . . Tako pa živi, sebi v sramoto, drugim v nečast.“

Kačur je pil hitro, smehljaj mu ni izginil z ustnic.

„Le dajte . . . ne boste me. Ne bom se prepiral . . . nič jeze . . . Deset let ječe . . . človek ne krade več . . . ponižen je . . . oprezen.“

Ozrl se je prek mize in je opazil, da lepega fanta s pšeničnimi kodri ni bilo več. Matilda je gledala zlovoljno in zamišljeno. Suho učiteljico ob Kačurjevi strani je zabaval šepetaje kozobrad uradnik z zaljubljenimi zgodbami in smehljala se je in je zardevala. Praktikant je bil naslonil glavo ob mizo in je smrčal. Ekspeditorica je pripovedovala dolgo povest, ki je ni poslušal nihče.

„Kako vraga pa živite, če nimate smisla za prav nobeno stvar na svetu?“ je vprašal Jerin.

„Ženo imam in otroke . . . in vino.“

„O žalost,“ je vzdihnil Jerin.

Kačurja je kluvalo v srcu, tresla se mu je roka, kadar je dvignil kozarec. Vino ga je omamilo, gledal je v meglo in je videl v megli Jerinov obraz — ki se mu je zdel znan izza davnih časov. Stegnil je roko, pokazal je nanj s kazalcem in se je smejal polglasno, od srca.

„Tudi ta . . . tudi ta se ne bo obesil.“

Jerin je bil pijan in je vzkipel.

„Kaj? Razložite!“

Prešerni učitelj, ki je bil pijan že od začetka in je gledal kakor v sanjah z izbuljenimi očmi, se je nena doma zdramil in se je skušal dvigniti.

„Razložite!“

Kačur je zmajeval z glavo in rokami.

„Ne . . . Ne bom se prepiral . . . Za nobeno ceno . . . Kar sem videl, sem videl . . . Drugega ne rečem nič.“

„Klečeplazec!“ je zaklical hripavo in polrazumljivo prešerni učitelj in se je zvrnil na stol.

Jerin je pomislil, nato je prijel steklenico z vodo, omočil si je čelo in je molčal.

bo še

iz življenja naših far po Evropi

avstrija

PREDARLSKA

Velikonočna duhovna obnova: Že od nekdaj se Cerkev prizadeva, da vernikom pomaga pri pripravi na velike praznike. Vsaj za veliko noč, ki je naš največji praznik, nam naroča opraviti spoved in prejeti obhajilo. Kakor dobra mati poskrbi za svoje otroke. Da bi se pa to poznalo v duhovni rasti vsakega posameznika, pa organizira duhovne vaje in obnove, zlasti v postnem času. To je čas priprave, odpovedi, molitve in premišljevanja o Gospodovem trpljenju in odrešenju. Ker smo kristjani vključeni v ta odrešitveni božji načrt, moramo po tej poti za Kristusom.

Tudi za našo slovensko skupnost na Predarlskem je poskrbljeno za duhovno obnovo za velikonočne praznike. Letošnja je bila jubilejna — 20-letnico smo obhajali. Začetek sega v pomlad 1973, ko se je po prizadevanju g. dr. Rögerja in takratnega dušnega pastirja p. Štefana zbrala prva skupina Slovencev in se duhovno poglobljala in izobraževala. Zaradi poznanih razmer

doma je bila večina delavcev brez globljega verskega znanja in podlage. Tukaj je bila ta oblika izobraževanja in poglobljanja že znana. Za to so imeli domove duhovnih vaj in centre za versko izobraževanje. Škofija je nudila možnost tudi tujim delavcem. Obenem pa je bila to oblika skupnega spoznavanja in srečanja iz različnih koncev domovine. Poskrbljeno je bilo za duhovni in telesni blagor človeka.

Skupina, ki se je pred 20 leti prvič zbrala na duhovno obnovo, je bila tako navdušena, da je sklenila vsako leto organizirati tako obliko verskega izobraževanja. Izbrala je postni čas: tiho ali cvetno nedeljo, kot bližnjo pravico na veliko noč.

Takšna je bila tudi letošnja na cvetno nedeljo v duhovnem centru Batschuns nad Rankweilom.

Za to priložnost je prišel koprski škof g. msgr. Metod Pirih, ki ima poleg odgovornosti za svojo škofijo tudi na skrbi Slovence po svetu. Njegov obisk je bil priznanje vsem, ki so se za to prizadevali in udeleževali duhovnih obnov. Letošnjo pripravo na praznike je naslonil na Jezusove besede ob začetku postnega časa: „Spreobrnite se in verujte evangeliju!“ V treh govorih je poudaril pomen božje besede, iz katere moramo črpati duhovno hrano in se ob njej oblikovati. Zato ni dosti, da imamo Sv. pismo doma na policah, ampak ga moramo brati, premišljevati in ob njem moliti. Pa ne samo enkrat ali ob kakšni izredni priložnosti, temveč stalno in zavestno. To je neizčrpen zaklad, bogastvo, ki ga ne bomo nikdar do kraja izčrpali. Premišljevanje je popolnejša oblika molitve in odkrivanje Boga, ki nam govori po Sv. pismu.

Taka duhovna srečanja nam pomagajo do boljšega razumevanja in ljubezni do božje besede. G. škof nam je ob različnih zgledih iz Sv. pisma in vsakdanjega življenja osvetlil pomen in skrb za odkrivanje in poglobljanje naše verske prakse, tako v družini, župniji in drugih verskih skupnostih. Tudi v debati se je marsikaj razrešilo, osvetlilo in nanovo odkrilo.

Višek našega srečanja pa je bila skupna maša, ki jo je daroval škof. Pred njo je bila priložnost za spoved, kot temeljna priprava na veliko noč.

Na začetku daritve je g. škofa poz-

dravilo dekline in izrazilo veselje in hvaležnost, da se je odzval našemu vabilu. Ker je bila cvetna nedelja, je bil najprej blagoslov oljčnih vej in butar. Za to sta poskrbela naša rojaka. Pri maši na to nedeljo se bere poročilo o Jezusovem trpljenju. Bralci in pevski zbor so z veliko zavzetostjo opravilo to nalogo. Pohvalil jih je g. škof, češ da prekašajo marsikatero župnijo doma, kjer tega ne zmorejo. Zbor je namreč pel besedilo množice, ki nastopa v pasijonu, ostali deli pa so se brali. V homiliji se je škof zahvalil vsem sodelavcem in pevcem za sodelovanje in udeležbo. Tudi druge je povabil, naj zavzeto sodelujejo pri slovenski skupnosti in se udeležujejo slovenskega bogoslužja.

Po končani maši nam je g. škof voščil za bližnje praznike in dal vsakemu lepo tiskano podobico z molitvijo pri velikonočnem obedu, ki jo je izdalo Ognjišče. S to molitvijo naj bi se bolj zavestno zahvalili Bogu za toliko dobrine, ki so nam na razpolago za praznik.

Po končanem bogoslužju v kapeli pa še osebna srečanja s škofom. Novice iz domovine, pozdravi, pomenki ter izmenjava misli ob lepem in bogato doživetem dnevu.

To letošnje jubilejno srečanje pri duhovni obnovi in pri bogoslužju naj bo vzpodbuda za vse, da bi se v prihodnosti še v večjem številu odzivali in utrjevali versko in narodno pripadnost. Iz slovenskih korenin moramo znova pog-nati, da bodo ostali trajni sadovi.

DUNAJ

Kot vsako leto smo tudi letos *pustovali* v dvorani Slovenskega pastoralnega centra. Bilo je izredno zabavno. Za dobro razpoloženje je poskrbel kvintet Franca Hrena. Posebnost letošnjega pustovanja je bila v tem, da je prišla med nas cela skupina odraslih maskiranih šolarčkov iz sosednje župnije Kristusovega vstajenja. Dvórana je bila nabit polna. Med nami je bila tudi slovenska veleposlanica na Dunaju ga. dr. Katja Boh in še dva zastopnika slovenskega konzulata. Letos je bilo več maškar kakor sicer. Najboljše smo spet nagradili, in sicer pred tričlansko „strokovno“ komisijo.

Posebej smo ocenili otroke in pose-

Srečanje s škofom msgr. Pirihom ob jubileju.

bej odrasle. Res zelo izvirna maska je bila čarovnica. Do dveh zjutraj so ljudje ostali skupaj ob prepevanju narodnih pesmi.

Štiridesetdnevni postni čas smo dunajski Slovenci resno vzeli. Na prvo postno nedeljo nas je dunajski pomožni škof dr. Christoph Schönborn z izbrano meditacijo pri maši uvedel v postni čas. Našo cerkev uporabljamo

Na prvo postno nedeljo ob obisku dunajskega pomožnega škofa dr. Christoph Schönborna v cerkvi Slovenskega pastoralnega centra.

Slovenci in tudi tako imenovani Rektoračani. Skupaj smo imeli dvojezično mašo. Škof Schönborn je imel namreč pri nas vizitacijo. Dunajski škofje v prvi polovici letošnjega leta vizitirajo vse dunajske župnije in tudi na Dunaju živeče tuje katoliške skupnosti. 4. in 5. okraj obiskuje prav škof Schönborn in ravno pri nas Slovencih je imel prvo vizitacijo. Z njim je poleg župnika Štekla somaševal še en na Dunaju živeči slovenski duhovnik. Zanimivo je, da je škof začel sveto mašo s slovenskim križem in slovenskim pozdravom. Zelo je občudoval in pohvalil ubrano večglasno slovensko petje pri maši.

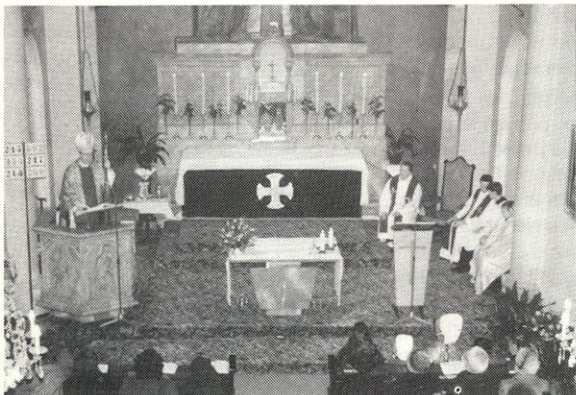
Pri kosilu se je škof veliko pogovarjal s člani župnijskega sveta in se zanimal za probleme na Dunaju živečih Slovencev in tudi za razmere v Sloveniji.

Pri nas imamo redno v adventnem

in postnem času duhovno obnovo kot pripravo na bližnji praznik. Vedno povabimo kakšnega duhovnika iz domovine. Tokrat smo povabila g. doc. dr. Vinka Potočnika iz Maribora. V soboto, 27. marca, je imel predavanje na temo: Vpliv družbe, okoliščin in medijev na življenje v družini. Ljudje so se precej oglašali k debati, predvsem ko je bil govor o vplivu televizije na družino, oziroma otroke in mladino.

Na cvetno nedeljo je ostalo bolj malo Slovencev na Dunaju. Pretežna večina je odšla domov že na cvetni petek. Kljub temu smo lepo in slovesno proslavili to nedeljo. Pred našo cerkvijo smo imeli skupaj z župljani sosednje

Del naše cerkve Srca Jezusovega ob škofovem obisku.

župnije Kristusovega vstajanja in z njihovim župnikom blagoslov oljk in zelenja. Dvojezično bogoslužje je bilo v zadovoljstvo vseh. Po končanem blagoslovu smo odšli Slovenci v našo cerkev k maši, pri kateri smo z deljenimi vlogami brali pasjon, Avstrijci pa so v procesiji ob spremljavi godalne muzike odšli v svojo farno cerkev.

V velikem tednu smo se Slovenci, ki smo ostali te praznične dni na Dunaju, udeleževali obredov po avstrijskih župnjah, kjer pač stanujemo. Toda na veliko soboto smo nesli k velikonočnemu blagoslovu v našo slovensko cerkev in se v molitvi ustavili ob lepo urejenem božjem grobu.

Na velikonočno jutro so orgle v naši cerkvi posebno slovesno zvenele in vsi smo z radostnimi srci prepevali: Kristus je vstal, aleluja!

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Slomšek je sredi posta organiziral srečanje z bosanskimi begunci, ki so v Lanakenu dobili gostoljubno streho. Naši ljudje so srečanje omogočili na ta način, da je vsakdo stroške za pogostitev plačal zase in še za enega begunca. Dvorano so dobili brezplačno. Rdeči križ je poskrbel za avtobus. Gostje in gostitelji so bili v dvorani tako pomešani, da je bilo možno spoznavanje in razgovor. Večina beguncev prihaja iz okolice Ključa. Doma so doživeli strahote. Bogati in kulturni Zapad je na nezaslišano nasilje odgovarjal z lepimi besedami. Slomškov zbor je navzoče pozdravil s kratkim koncertom. Posebno do srca sta šli: Žive naj vsi narodi . . . in beneška zdomska: Božime. Zastopniki občine in Rdečega križa so se čudili slovenski gostoljubnosti . . . Nastopili so v resnici kot „gosposki“ narod.

Iskrena hvala vsem, ki so posvetili veliko časa in moči za to srečanje z ljudmi v stiski.

Isti dan je Naš dom v Genku priredil družabno kosilo, ki je lepo uspelo.

Naslednji teden pa je „Slomškova“ šola organizirala srečanje bosanskih begunskih otrok z našimi šolarčki. To srečanje sta pripravila ga. Anica Kos-Varzsak in g. Polde Cverle. Vemo, da je Anica kot učiteljica najbolj srečna, če ima okrog sebe kopico otrok. Otroci so se takoj znašli. Risali so ter zapeli lažje pesmice in zaplesali preproste plesse. V taborišču otrokom ne manjka ničesar, vendar so bili veseli pogostitve in daril, ki so jih odnesli domov.

Mislím, da smemo omenjeni srečanja označiti kot solíarnost v dejanjih, ne samo v besedi. Za kaj takega pa potrebujemo čimveč ljudi, ki „dobro v srcu mislijo“, ki razumejo znamenja časa, ki imajo odprte oči in srce za ljudi okrog sebe in delijo z njimi žalost in veselje.

To je naša, ne samo Kristusova, velika noč!

Tu veje pravi Slomškov duh!

Naši rajni: V februarju je po dolgi bolezní mirno zaspal v Gospodu g. Evald Čater, rojen 1922 v Kellersbergu. G. Evalda smo poznali kot mirnega človeka, pridnega delavca in skrbnega družinskega človeka. Govoril ni veliko, rajši je poslušal. V dolgi bolezní mu je žena ga. Marija, roj. Drstvenšek, zvesto stala ob strani. Njej in hčerki Fridi izrekamo krščansko sožalje. Naj počiva v miru!

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije, poleg Slovenskega doma.

Velikonočna obnova, ki jo je skrbno pripravil g. Martin Retelj, je pritegnila lepo število ljudi, da smo se tako bolje pripravili na velikonočne praznike. Tudi udeležba pri obredih je bila kar številna. Jean in Janez sta se res potrudila, da sta lepo okrasila cerkev. Na svetno nedeljo smo zbrali za begunce v Sloveniji 2000 FRF, katere smo poslali Slovenski Karitas.

Naši duhovniki so imeli in imajo

obiló dela, zlasti ker morajo pomagati in nadomestiti bolnega g. Kavalarja, čigar bolezen in junaško prenašanje le-te sta nas globoko pretresla.

Naslov Slovenske ambasade v Parizu: Ambassade de la République de Slovénie, 21, Bouquet de Longchamp, 75.116 Paris, tel. (1) 47.55.65.90, fax (1) 47.55.60.05.

Za Slovenijo od 25. 6. 1993 bivši jugoslovanski potni listi ne bodo več veljavni.

CHAMBON-LA-FORET (Loiret)

25. 3., na dan svoje 80-letnice rojstva, je bil pokopan Dragomir Matić iz Markovca v Srbiji. Leta 1945, v mesecu februarju, se je v Chambonu poročil s Terezijo Zelenko doma iz Filovcev v Prekmurju. V zakonu sta imela dva otroka: hčerko Annick, poročeno Hajdinjak, in sina Daniela, ki je umrl leta 1960. Pogrebne obrede sta opravila gg. Čretnik in Česnik iz Pariza. Pokojni, ki je s svojo družino živel ali v Drancyju ali pri hčerki v Joinville, je rad zahajal v našo družbo, dokler mu je zdravje to dopuščalo. Vsem svojcem naše iskreno sožalje.

CLERMONT-FERRAND

Maša za rojake iz Puy-du-Dôme bo v soboto, 8. maja. Kraj in čas vam bo sporočil g. Lojze Ivanec iz Pont-du-Chateau, ki je prevzel nalogo, da pripravi to srečanje.

LYON

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 9. maja, ob štirih popoldne v kapeli na Fourvière.

CHATEAUROUX (Indre)

Srečamo se pri maši, ki bo na binkoštni ponedeljek, 31. maja, ob desetih dopoldne.

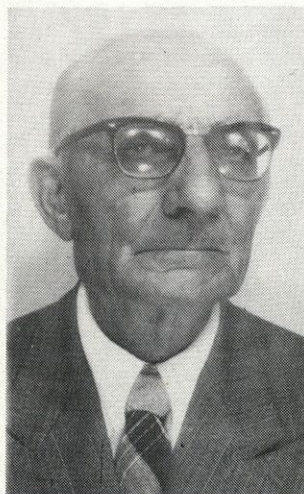
Iz potne torbe vašega izseljenskega duhovnika

V brnenju motorja sem se vozil iz kraja v kraj in tako obiskoval slovenske ljudi, ki so razpršeni po srednji in zahodni Franciji. Po vseh poteh sem tiho prosil Gospoda, da bi veliko slovenskih ljudi prišlo k sv. maši, k srečanju in da bi med pogovorom določili nadaljnja srečanja med tem letom.

Srečanje z ljudmi je bilo veselo, lepo in je obetalo veliko dobrega za bodočnost dela na tem področju. Vsak je imel veliko povedati o sebi in delu, ki ga vrši tu v Franciji. Čutil sem, da so vsi Slovenci in da radi govorijo o svojem rojstnem domu, obujajo spomine na domovino in se zanimajo za vse, kar se dogaja doma in po svetu. Nekdo mi je dejal: „Odkar g. prelata Naceta Čretnika in g. Jožeta Flisa ni bilo več med nami, smo se popolnoma počutili odrezani od Cerkve in od svežih novic od doma in po svetu!“ In še in še so mi pripovedovali o g. Flisu in njegovem delu po vsem tem področju Francije. Tu sem videl, kaj pomeni za izseljenskega človeka tujina in kaj pomeni še vedno slovenski duhovnik ljudem, ki nimajo rednega stika z domačo Cerkvijo.

Naši ljudje imajo veliko problemov, ker se še vedno čutijo tujce, čeprav se polagoma prilagajajo francoskemu mišljenju in delovanju. Največji problem za vse so njihovi otroci, ki živijo popolnoma izkoreninjeni iz slovenskega okolja, mišljenja in jezika. Skrbi jih njihova bodočnost in njihovo delo v Franciji. Vsak ima svoje probleme in samo duhovniku zaupajo vse tegobe, bolezni in skrbi, ker vedo, da jih samo on lahko razume v vsem in jim da

Pokojni Dragomir Matič.

Sylvie Jan in Patrick Chiclet po poroki pred cerkvijo v La Machine (NL 2/93).

moder nasvet, kako postopati pred to in ono življenjsko odločitvijo.

Kot novemu izseljenskemu duhovniku se mi postavlja vprašanje: „Kako biti trezen optimist, trdoživ v delu, vztrajen v iskanju in razkrivanju vrednot in kot svetel zgled pri izpolnjevanju narodnih in kulturnih dolžnosti na tuji zemlji, kamor me je zanesla življenjska pot?“ Vem, da to ne bo lahko, a zaupam v Gospoda, ker nam sam pravi: „Jaz sem pot, resnica in življenje!“

S. Č.

PAS-DE-CALAIS in NORD

Velikonočno pismo vašega duhovnika

Velikonočni prazniki so pred nami in vsak bo doživiljal globoko in veselo v svoji vesti in duši skrivnost velikonočnega Velikega petka in Velike noči.

Tudi sam, kot veste, sem priklenjen na bolniško posteljo in vas sprejemam kot bolnik ob svoji postelji, ali pa se slišimo po telefonu. Na vsakega se v tem trenutku spominjam v moji molitvi in trpljenju, ki mi ga je dal Bog.

Sami verjetno že veste, da se bom vrnil na domači dom v Slovenijo, ker mi zdravnik to zelo priporoča. Veliko let sem delal med vami in ste mi bili res zelo naklonjeni v vsem; reči moram, da ste bili dobri ljudje.

Na Veliko noč se bom poslovil od vseh, ki boste pri sv. maši, in tudi od vseh, ki ne boste prisotni ta dan. Sv. mašo bom daroval za vas vse, da bi vas dobri Bog vodil skozi vaše življenje po gladki in lepi poti.

Na velikonočni ponedeljek se bom popeljal v mojo lepo in ljubljeno Slovenijo.

Mnogo leto sem delal med vami z vso preprostostjo kot sem mogel in kot mi je v vsem narekovala moja duhovniška vest. Če sem naredil včasih kaj napak, vas vse lepo prosim, da mi v vsem odpustite in da molite za mir moji osebi. Dobri Bog bo uredil vse, kot je treba, in vse bo šlo, kot on hoče in vidi.

Velikonočni prazniki naj bodo za vsakega lepi, globoki in polni ljubezni. To vam želim v vsej preprostosti moje osebe in iz vsega srca.

Ko boste prebirali te moje želje in prošnje, bom že bival v Sloveniji. Tudi tam bom molil za vas vse in se bom Bogu zahvaljeval za vse, kar sem lepega doživiljal med vami.

Vse lepo pozdravljam in vam kličem: „Naj vas božja in naša mati Marija vodi po vseh potih življenja!“

Vaš duhovnik

Stanislav Kavalarič

CAYEUX-SUR-MER (Somme) — PONT-DE-NIEPPE (Nord)

V soboto, 27. marca, je bil v Pont-de-Nieppe ob veliki udeležbi rojakov in domačinov pokopan Jean-Marie Mesarič. Pokojni je bil rojen v Nordu pred 58 leti. Nekaj dni prej ga je zadela kap v Cayeux-sur-Mer, kjer imajo Mesaričevi počitniški center za karavane. Zapušča ženo Lojzko, r. Žižek iz Ižakovcev, in štiri sinove: Brunu, Filipa, Stephana in Jean-Clauda, katerim izrekamo svoje sožalje.

nemčija

STUTTART-okolica

Veliko versko in kulturno doživetje.

— Tiha nedelja, 28. marca letos, bo ostala blizu 300 rojakom na našem področju v nepozabnem spominu kot veliko versko in kulturno doživetje. Med nas je namreč prišla igralska skupina Kulturnega prosvetnega društva Videm ob Ščavnici in zaigrala Meškovo igro o Kristusovem trpljenju (Pasijon). V dvorani pri cerkvi sv. Krištofa v Stuttgartu-Wangen se je razvrstilo nad 40 igralcev. V slikah o Kajnu in Abelu, Abrahamu in Izaku, Dobrem pastirju ter o dogodkih velikega tedna v Jeruzalemu, so nas nastopajoči skorajda mojstrsko popeljali v paleto našega odrešenja. Otroci, fantje in dekleta, možje in žene so se tako vživeli v svoje vloge, da je dvorana zastala v dihu.

Igro sta režirali gospa Anica Miholič in gdč. Marija Fleisinger. V Stuttgartu pa je mogla priti le gdč. Fleisingerjeva, ker se gospa Miholičeva iz zdravstvenih razlogov ni mogla odpraviti na pot.

V Sloveniji je skupina iz Vidma ob Ščavnici s to igro v dveh letih nastopila že 27-krat. Tako so bili igralci za nastop v Stuttgartu dobro pripravljene; da so bili poslušalci z njimi zadovoljni, je potrjevalo burno ploskanje med posameznimi slikami, ob koncu igre pa ga kar ni hotelo biti konec.

Organizacija tako velike skupine je vprašanje zase, a v Stuttgartu je vse potekalo v najlepšem redu. Igralcem ni bilo treba iskati kraja nastopa, saj jih je pospremil na kraj predstave naš rojak iz Stuttgarta, g. Anton Vuk, ki se je ravno v tem času vračal iz domovine. Njegova žena Vera jim je takoj na avtobusu ponudila kave, čaja in peciva, nakar jih je g. Jože Domajnko popeljal v Daimlerjev muzej. Sobotno kosilo in nedeljsko večerjo sta kar v dvorani pripravili gospa Marija Pajk in Jožica Kolbl. Izvrstno nedeljsko kosilo pa je igralcem ponudila po znižani ceni restavracija Kronprinz (družina Čulum); kosilo je pripeljala v naš dom na Stafflenbergstraße, kjer so gostom lepo postregle rojakinje Fanika Fischler, Doro-

teja Oblak in Cilka Novak. Javilo se je dovolj naših družin, da so goste prenočile, jim nudile večerjo in zajtrk. V nedeljo dopoldne si je skupina ogledala mestno središče ter muzej v starem gradu. Za slovo pa je vse igralce povabil še rojak iz videmske fare, g. Bogomir Kurboš, ki ima gostilno v Stuttgart-Hafen. Brezplačno jim je ponudil pijače.

Vsem, ki so kakorkoli pripomogli k enkratnem uspehu tihe nedelje, se tudi na tem mestu iskreno zahvaljujemo.

Pozdrav miru od Sv. Lucije. — Tudi letos smo praznovali cvetno nedeljo z oljčnimi vejicami. Poslala nam jih je župnija Sv. Lucije pri Portorožu s prošnjo, da se ji odzovemo z nabirko za gradnjo nove cerkve. Za 7000 ljudi imajo na razpolago staro cerkvico, ki sprejme komaj 100 ljudi. Udeležencem svetih maš na cvetno nedeljo v Böblingenu in v Stuttgartu je ob teh oljčnih vejicah zagorelo srce. Mašnih nabirk na obeh krajih se je za naprošen namen nabralo za 1000,— DEM. Oljčne vejice, ki smo jih držali med

bogoslužjem v rokah, so s tem postale posebno znamenje bratske ljubezni in velikonočnega miru. Verniki pri Sv. Luciji pa bodo letos še z večjim veseljem zapeli alelujo.

Čestitke h krstom. — Pomlad brez cvetja ne bi bila prava pomlad. Tudi krščansko občestvo brez naraščaja ne bi razodevalo pomladanskega razpoloženja. Tako smo veseli, da se je naša župnija pomladila za dva člana. Franc in Marija Zavšek sta prinesla h krstu hčerkico Eriko, Bojan in Valerija Črnčec pa sinka Mihaela. Zavškovi stanujejo v Stuttgartu, Črnčcevi pa v Sindelfingenu. Čestitamo! Krsta sta bila v cerkvi sv. Konrada v Stuttgartu.

Oznaniła za mesec maj

Slovenske maše:

Stuttgart: 2., 9., 16. in 30. maja ob 16.30 (2. že ob 16. uri) — St. Konrad; Böblingen: 2. maja, ob 10. uri — St. Bonifatius; Schw.-Gmünd: 9. maja ob 9.30 — St. Josefskapelle; Schorndorf: 31. maja ob 8.45: Schwesternheim; Aalen: 31. maja, ob 11. uri — St. Augustinus; Heilbronn: sobota, 29. maja, ob 17. uri — St. Kilian; Oberstenfeld: 30. maja, ob 9. uri — Herz Jesu; Esslingen: maša odpade.

Materinska nedelja: 2. maja. Maša bo že ob 16. uri popoldne. Pri maši in v dvorani bo pel mešani zbor iz Trsta. Po maši v dvorani čajanka za matere. Nastopili bodo otroci in mladinci.

Igralska skupina iz Vidma ob Ščavnici v Stuttgartu 28. marca letos. Vsi, razen treh rojakov, ki so iz Stuttgarta, so tako ali drugače sodelovali pri izredno uspeli pasijonski igri.

Sami mladi na pustni prireditvi v Esslingenu 21. februarja letos. Jih bo taka pot kaj zblížala?

Romanje v Lurd: Odhod 20. maja ob 5. uri zjutraj izpred cerkve St. Konrad v Stuttgartu. Vrnitev 23. maja pozno zvečer na isto mesto.

Pouk otrok: Stuttgart: 1. in 15. maja od 15. do 17. ure popoldne. Böblingen: 2. maja ob 9. uri dopoldne.

OBERHAUSEN

Tudi tokrat smo se zbirali na velikonočno soboto pri blagoslovu velikonočnih jedil. To je lepa slovenska navada, ki je ne maramo opustiti tu na tujem. Res, da je tokrat odšlo mnogo ljudi na dopust v domovino, a vendar se je povsod zbrala lepa skupina. Blagoslov smo imeli na osmih mestih našega župnijskega področja. Naj jih naštejemo: Essen, Gütersloh, Hamm, Wetter, Eschweiler, Krefeld, Moers.

Moers: Kot vsako leto smo imeli tu ob 19. uri velikonočno vigilijo. Iz večjih krajev se tega lepega velikonočnega bogoslužja radi udeležijo Slovenci, ki ne odidejo za praznike domov. Zbrano smo sledili obredom, ki se vrstijo od blagoslova ognja, velikonočne sveče; s prižganimi svečami smo poslušali velikonočno hvalnico, berila so nam ponavzočala zgodovino božjega ljudstva vse od stvarjenja sveta pa do veličastnega prehoda iz egiptovske sužnosti v obljubljeni deželi. Obnovili smo krstno obljubo. Blagoslovili smo še velikonočne jedi, ki so jih mnogi pri-

nesli tudi iz bolj oddaljenih krajev. Po lepem opravilu smo si zaželeli blagoslovljene velikonočne praznike.

Essen: Na sam praznik in velikonočni ponedeljek smo se zbrali res v lepem številu. Tudi iz Essna so letos odšli mnogi za praznike domov. Zdi se nam, da še več kot prejšnja leta.

Hamm: Na veliko noč popoldne smo se zbrali k bogoslužju. Ni nas bilo veliko, a vendar smo z veseljem prepevali naše lepe velikonočne pesmi.

Oberhausen: Tudi tu smo imeli slovesna opravila na oba velikonočna praznika.

Krefeld: Kot na velikonočno soboto, tako tudi na belo nedeljo smo se zbrali v lepem številu pri bogoslužju. Na belo nedeljo smo imeli mašo že ob 15. uri. Po maši smo imeli prijetno srečanje v dvorani.

Naj omenim, da smo imeli na veliki četrtek *pogreb*. Poslovili smo se od Puhmanove mame. Ona je velikonočne praznike praznovala že v večnosti. Mama, hvala za vse, kar smo dobrega prejeli. Počivaj v miru in večna luč naj ti sveti.

Eschweiler: Tu se zbiramo vsako četrto nedeljo v mesecu k slovenski maši. Na tiho nedeljo smo imeli lepo postno slovesnost. Povsod, kjer se zbiramo k slovenskemu bogoslužju, smo imeli v postnem času priložnost za spravo z Bogom v velikonočni spovedi; tako tudi v Eschweilerju.

Castrop-Rauxel: Na cvetno nedeljo smo tudi tu imeli popoldne, kot vsako prvo nedeljo, slovensko bogoslužje. Kot že v Essnu in Oberhausnu smo tudi tu blagoslovili zelenje ter pazljivo

V slovenskem verskem občestvu na Württemberškem se bodo letos spominjali 39 srebrnih porok. Toliko porok je bilo namreč leta 1968. Ko sta lani v Schwäbisch Gmündu praznovala srebrno poroko Lojze Bajt iz Podjelo-vega brda in Alojzija, r. Lotrič iz Dražgoš, so jima rojaki prinesli šopek cvetlic in košaro dobrot. Lepo znamenje vzajemnosti!

premišljevali trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Že prejšnji mesec smo se poslovili od zakoncev *Lamprecht*, ki sta se preselila k sinu Igorju v Mönchengladbach; on nam vedno igra na orgle pri maši v Eschweilerju. Gospa *Marija Sauerzopf* se je preselila v domači kraj Šmartno ob Paki. Zakonca *Pukšič* pa bosta odslej živela v Mariboru. Vse bomo pogrešali v naši že tako mali

Binkoštno srečanje '93

Tudi letos bomo imeli binkoštno srečanje v **Bottrop-Kirchhellenu** na zadnjo nedeljo v maju (**30. 5.**). Začeli bomo seveda z mašo ob 15. uri v cerkvi sv. Janeza Krstnika v središču kraja. Po maši bo kratek kulturni program. Za ples in dobro voljo bo poskrbel „**Odmev z gora**“ Boža Majerja. Rezervirajte si to nedeljo za lepo in veselo slovensko srečanje. Povabite še prijatelje in znance, predvsem če poznate rojake, ki že dolgo niso bili v slovenski družbi.

Vabilo na srečanje slovenskih družin v Baasemu od 12. do 14. nov.

Vabimo slovenske družine, ki živijo v škofijah: **Aachen, Essen, München, Paderborn** na srečanje z duhovno naravnanim programom in veselimi razvedrilom. Priglasite se še pred počitnicami in si s tem zagotovite mesto med udeleženci.

skupnosti. Pri „Marici“ smo se dolga leta zbirali po maši. Naj se ji na tem mestu v imenu vseh prav lepo zahvalim.

Povsod, kjer koli smo se srečali ob največjih praznikih naše vere, smo si želeli božjega blagoslova, zdravja, miru in veselja. Upamo, da so nam tudi letošnji velikonočni prazniki utrdili vero, upanje in ljubezen.

Prvi teden velikonočnih počitnic je nekaj naših mladincev z gospodom župnikom Janezom preživelo v Srednji vasi pri Bohinju in na smučiščih prelepega Vogla. Za vse usluge se naj zahvalim v imenu vseh mladincev gospodu Janezu in gospodu Pavletu Uršiču, ki jih vsako leto prijazno sprejme v svoj dom. Pravijo, da je bilo nepozabno.

Leto in dan je že tega, odkar sta se v Freiburgu po 35 letih srečala dva

Brata Maks in Franc Žnidar sta se srečala po 35 letih.

Dobrodelni koncert v Remms-Muhru za pomoč beguncem v Bosni.

brata. Maks Žnidar (na sliki desno), ki je ščetkar, je prišel na semenj gledat, kaj znajo narediti zunaj, in ponujat svoje izdelke. Če je tako, si je dejal Franc Žnidar (na sliki v sredini), ki živi v Essnu, tedaj pa pot pod noge in na vlak. V Freiburgu sta se našla in se najprej razjokala od veselja, potem pa sta si nazdravila in veselja ni bilo kmalu konec. Tudi take zgodbe piše danes usoda slovenskih povojnih zdomcev, ki so medtem postali izseljenci, pa naj se tega zavedajo ali ne.

BADEN-WÜRTEMBERG in okolica

Dobrodelni koncert za begunce in Bosno. — V Nemčiji niso samo država in humanitarne organizacije poklicane, da organizirajo in zbirajo pomoč za begunce, ampak se med Nemci najdejo tudi posamezniki, ki organizirajo zbiranje, čisto iz svoje prepričanosti za dobro delo. Med takimi je ga. Farkaš, rojena Nemka, ki pa se po svoji omožitvi prišteva med simpatizerje Slovenije, predvsem je navezana na Prekmurje, saj je moža dobila iz Kančevca na Goričkem. V času komunistične vladavine v Sloveniji je organizirala pomoč predvsem za gradnje cerkva, po osamosvojitvi slovenske države pa je ta pomoč postala vsevrstna. Vsako pošiljko tudi osebno spremlja, tako da pride v prave roke. Ob koncu meseca marca je organizirala dobrodelni koncert v Remms-Muhru, okrožju dežele Baden-Württemberg, ki obsega Stetten, Kernen in Rommelshausen. Za to priložnost je povabila vse vidne osebnosti tega okrožja, naj si bo s cerkvene ali

občinske in šolske strani. Prišlo je mnogo ljudi in so s tem dokazali, da Nemcem ni vseeno, kaj dela srbsko-četniška soldateska z ljudmi, ki niso Srbi. Iz Hailbronna je prišel tudi predstavnik kluba Bosna in Hercegovina, ki je v avli pred koncertno dvorano razstavil slike mrtvih in mučenih muslimanov. Če se kateremu udeležencu že ni v začetku orosilo oko ob gledanju teh grozodejstev nad moškimi in ženskami, temu so oko do konca zalile solze, ko je videl grozodejstva, ki so bila storjena nad otroci in dojenčki. Tu je prišel gnus do „slave“ srbskega naroda in njegovega početja do viška, v srcih pa zbudil najstrožje obsojanje zločinov.

Iz domovine so se omenjenega koncerta udeležili še: dr. Jože Magdič, ki je zastopal SKD, dr. Mensur Salihović za organizacijo Merhamed v Prekmurju, ing. Jože Kavaš, organizator in koordinator za begunska vprašanja v občini Murska Sobota, ter višja med. sestra ga. Milka Kavaš od strani Karitas. Gostje iz domovine so nam povedali, da imajo na svojem področju zelo dobro sodelovanje med vsemi različnimi humanitarnimi organizacijami, kar je vredno ne samo posnemanja, temveč tudi pohvale.

Od časa koncerta pa do velike noči je ga. Farkaš pospremila že dve pošiljki za Slovenijo, v prvi pošiljki 32 ton so bile splošne potrebe za begunce, v drugi pa so prišli na vrsto otroci, šolarji, ki so v zbirnih centrih v Kančevcih in Domanjševcih ter Beltincah v Prekmurju.

Kulturni program so izvedli mladi Nemci omenjenih mest v okrožju

Remms-Muhr in s tem dokazali in pripevali na svoj način, kako se borijo proti nasilju Srbov; pri Srbih danes namreč nasilnost ni samo ideja vrha, ampak tudi širših ljudskih množic, ki želijo še dalje tlačiti druge narode in jih izkoriščati. To je zadnje kolonialno oporišče v Evropi. Najboljši pričevalci komunizma v SFRJ so bili vedno Srbi, ker so najbolje „kasirali“ — s terorjem in lažnimi parolami. Vendar se bodo prej ali slej morali sprijazniti z dejstvom, da so se sami pokopali, saj so bili najboljši lažnivci novega časa. Ti ljudje so tudi v Sloveniji našli svoje privržence, ki so z njihovo pomočjo delali enako. Stari pregovor še vedno drži, da vrana vrani ne izkljuje očesa; na žalost bo mlado državo Slovenijo ta vez še drago stala in bomo morali še vrsto let čakati, da se bo popkovina, ki povezuje komuniste, dokončno pretrgala in segnila.

T. Casar

MÜNCHEN

● Letošnjo svečanost ob *materinskem dnevu* smo morali preložiti. Čeprav smo imeli rezervirano dvorano že pol leta vnaprej, so nam jo odpovedali teden dni pred prireditvijo. Upamo, da bomo imeli v maju več sreče. Naši šolarji so se zahtevna besedila lepo naučili in škoda bi bilo, da ne bi mogli nastopiti v veselje svojih mater.

● Na *pepelnico* se nas pri pepeljenju in maši v naši župnijski kapeli ni ravno trlo, a zbralo se nas je presenetljivo veliko število. Navzlic oddaljenosti

pa so nekateri farani redno prihajali k postnim pobožnostim v farni kapeli, še posebej ob petkih.

● Na *cvetno nedeljo* smo imeli spet tradicionalno procesijo z butaricami. Cerkev smo napolnili skoraj do zadnjega kotička, bilo nas je okrog 250. Prišli so tudi rojaki, ki sicer bolj poredko zaidejo k našim mašam.

● Za *sveto tridnevje* smo imeli obrede doma v hišni kapeli. Veliko naših vernikov se je odpeljalo domov, da bi praznovali v krogu svojih domačih, zato je bila udeležba bolj pičla. A bilo je prijetno, domače, blagoljubno.

nizozemska

Zvon je v Eygelshovenu imel svojo vsakoletno prireditev, ki je trajala dva dni. Za prosto zabavo so skrbeli muzikantje iz Velenja. Za Zvon je to edina priložnost, da zasluži nekaj denarja, s katerim skozi vse leto krije stroške za delovanje na kulturnem, narodnem in cerkvenem področju.

Prav po zaslugi Zvona nastopamo pred holandsko javnostjo kot „gospodski“ narod, ki je v izrednih okoliščinah sposoben nekaj ustvariti.

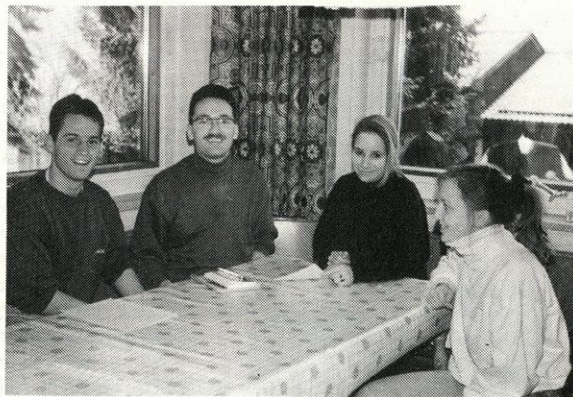
Na mnogaja lita!

švedska

● *Izročilo* je navdih za naše dejavnosti, a tudi od širše skupnosti svojih rojakov doma in po svetu dobivamo vedno nove pobude. Svojo osebost pa lahko razvijamo le, če z obema nogama stojimo v okolju, kjer bivamo. To se je izkazalo tudi za letošnji post tu na Švedskem. Slovenski škofje so nas spodbudili k novi evangelizaciji, stockholmski pa nas je v svojem pastirskem pismu povabil, naj skupaj s člani Švedske protestantske cerkve, ki so v našem okolju v večini, poglobimo svoj pogled na skupno krščansko izročilo. Letos mineva 400 let, kar je po odločitvi državnega zbora v Uppsali švedska Cerkev dokončno pretrgala službene vezi z vesoljno Cerkvijo. To obletnico so v tej cerkvi izkoristili, da razmišljajo o svojem verskem izročilu ter o povezavah z drugimi cerkvami. V ta namen so vsem gospodinjtvom na Švedskem razposlali skrbno pripravljeno knjigo z naslovom *Mala knjiga o krščanski veri*, ki jo tudi katoličani lahko s pridom uporabljamo za poglobitev v najosnovnejših resnicah naše skupne vere. Katoličani bomo največ pripomogli k utrjevanju vezi med cerkvami, če bomo razumeli, zakaj smo katoličani, ter živeli iz resnice in ljubezni, pripominja stockholmski škof v svojem pastirskem pismu.

Za nas je važno, da pri tem cenimo

Münchenski farani v sproščenem pogovoru v župnišču. Tudi mladi se radi srečujejo.

Pokojni Zdravko Hozjan. Njegova vztrajnost, pogum in optimizem bodo ostali zapisani v srcih slovenske mladine iz Malmöja.

slovenske maše, ki jih imamo enkrat na mesec v najpomembnejših mestih južne Švedske. Pri njih se vključujemo v akcije tukajšnje krajevne Cerkve. V Landskroni in Malmöju smo letos na cvetno nedeljo oddali v puščo svoj postni dar za revne v svetu. Drugi naši rojaki so to naredili pri mašah v švedščini, zato je tako pomembno, da se udeležujejo tudi tega bogoslužja.

Rajni Jože Skok iz Malmöja.

Za spokorno liturgijo z dobro postno spovedjo, udeležbo pri obredih velikega tedna je prav tako potrebna tesna vez z lastno krajevno župnijo.

Lepo je videti, kako v Kōpngu naši rojaki skrbijo za svoje bogoslužne prostore. Tudi v skrbi za red v mestu je odslej opaziti slovensko navzočnost. O tem smo se prepričali na tiho nedeljo po maši. Ko smo v slovenskem klubu pili kavo, se je naenkrat znašel med nami policist. Pa ne mislite, da smo povzročali takšen nered, le Breznikov Zvonko v svoji modri uniformi je prišel na spregled, da bi se na lastne oči prepričali, kdo pripomore k večji varnosti v mestu.

● *Slovo.* V drugi polovici posta smo se poslovili od treh svojih rojakov. 25. marca smo v Malmöju pokopali Jožeta Skoka, ki je umrl 15. marca za kostnim rakom in zapustil ženo Erzebeth, po rodu iz Madžarske. Rajni Jože je bil doma iz Haloz, kjer se je rodil 4. marca 1925. Na Švedsko je prišel 1965. leta in se je kot krojač zaposlil v tekstilni industriji. Poleg njegove žene za njim žalujejo še njegovi domači v Sloveniji, od katerih so brata Ivan in Elko, sestra Ančka in nečak Bojan prišli na pogreb v daljno Švedsko.

16. 3. je v Lesseboju blizu Växja prav tako za rakom *umrla* 56-letna Tončka Štraus, doma od Marije Snežne v Slovenskih Goricah, kjer je bila rojena 23. 3. 1937. Odkar sta z možem Rupertom in hčerko Kristino, ki je bila 1959 rojena v Mariboru, 1961. leta prišla na Švedsko, je bila zaposlena v papirnici v Lesseboju. Na Švedskem sta se jima rodila še sinova Zlatko in Daniel. Pogreba 26. marca so se poleg sodelavcev in znancev iz Lesseboja udeležili tudi rojaki iz Nybroja in Emmabode.

Na praznik Gospodovega oznanjenja, 25. 3., je na rokah svojih staršev v *Gospodu zaspal* 28-letni Zdravko Hozjan. Starša Martin in Anika sta doma iz Hotize v Prekmurju. Medtem ko se jima je hčerka Zdenka rodila doma ravno na božič 1957. leta, je bil sin Zdravko rojen že v Malmöju na Švedskem na novega leta dan 1965. Bil je zelo živahen in bister dečko, vendar so se že v njegovem četrtem letu starosti pokazali prvi resnejši znaki distrofije mišic; bolezn, ki ga je v starosti 11 let priklenila na bolniški voziček. Ker je

20 let binškošnih srečanj v Vadstenu

Na binškošno nedeljo, **30. maja**, ste vabljeni v Vadsteno. Maša, ki jo bo vodil msgr. dr. Janez Zdešar, bo **ob 12. uri**. Zatem procesija in litanije. Sledi kulturni in družabni program z **orkestrom Planika** iz Slovenije. Organizirajte avtobusne prevoze, da Vas bo čimveč in da bo Vaše potovanje bolj zanimivo in prijetno.

prizadela tudi srčne mišice, je bila nazadnje vzrok njegovi smrti. Rajni Zdravko je uspešno dokončal gimnazijo, računalniško smer. Ukvarjanje z računalnikom je bilo do zadnjega njegov priljubljeni konjiček. Starša sta z veliko zavzetostjo skrbela zanj in mu omogočila, da je bil lahko veliko v družbi, v kateri se je zelo dobro počutil, saj je bil poln zanimanja za življenje in dogajanje okrog sebe. Berlinčani se ga boste spomnili, ker je bil z nami, ko smo bili za veliko noč 1991 s Švedske v Berlinu. K zadnjemu počitku ga je na veliki ponedeljek, 5. aprila, spremljalo veliko rojakov, predvsem številna slovenska mladina iz Malmöja, fantje v črnih oblekah in v belo oblečena dekleta. Ker so bili v življenju veliko z njim, jim bo trajno ostal zapisan v srcu kot zgled, kako se lahko veselijo življenja, pogumno prenašajo težave ter moč za to črpajo v maši in obhajilu.

Domačim vseh pokojnikov želimo moči in božje tolažbe, rajnim pa nebeško praznovanje Jezusovega vstajenja.

švica

SOLOTHURNŠKO PODROČJE

Proslava materinskega dneva. — Vsako dekle, žena in mati, ki ji je Devica in božja Mati Marija vsaj kolikor toliko poznana in blizu, je v nekem smislu

prezračevanje

podobna tej ‚blagoslovljeni med ženami‘ (prim. Lk 1, 42). Marija je namreč kot deklica, vedno pripravljena prisluhniti božjemu glasu in že zaročena z Jožefom, prejela angelovo sporočilo, da bo postala mati Božjega Sina. Poleg srečnega veselja in hvaležnosti Bogu za ta edinstveni dar je doživela tudi marsikaj bridkega in težkega, kar se je na podlagi evangelija s časom izoblikovalo v njenih sedem žalosti.

Tako se tudi mati veseli svojega otroka, ki pa po drugi strani s svojo rastjo marsikdaj veča tudi njene skrbi. Resda je Jezus vedno ‚bil pri tem, kar je njegovega Očeta‘ (prim. Lk 2, 49) in je tudi ‚prišel iz nebes zato, da bi spolnjeval voljo tistega, ki ga je poslal‘ (prim. Jn 6, 38), je vendar s tem ravnanjem včasih povzročal Mariji in Jožefu skrbi, kajti — kot pravi evangelist Luka — ‚nista (še) razumela besed, ki jima jih je rekel‘ (Lk 2, 50), da ne govorimo o Marijini žalosti na njegovem križevem potu.

Podobno mora tudi mati prenašati srčno bolečino, če njen otrok zaide na krivo pot. Pomislimo samo na uživanje mamil, čudno obnašanje določenega dela mladine in ne nazadnje na obračanje od cerkve in Cerkve. Vendar se vsaka noč konča in se dan zasveti v luči velikonočnega jutra, če je v srcih staršev in otrok vsaj žarek pripravljenosti za posnemanje Marije v ‚iskanju tega, kar je zgoraj‘ (prim. Kol 3, 1).

Približno taka je bila vsebina poevangeljskega nagovora pri maši, h kateri smo se zbrali v Oltnu na 3. soboto, 20. marca, da bi proslavili *praznik naših krščanskih mater in žena*. Po maši je v cerkveni dvorani župnije sv. Martina sledil bogat in pester spored v počastitev naših slavljenk. Otroško petje in deklamacije, igranje na kitaro, saksofon, klavir in harmoniko, nastop dekljiškega dueta in tria iz Züricha ter kvinteta Kranjci iz Oltna in komornega zбора Slovenija iz Züricha — vse to je razodevalo iskreno hvaležnost materam in ženam za njihove žrtve in skrbi za otroke ter za vsa druga dobra dela, obenem pa ob tihem in pozornem poslušanju potrjevalo (v dvorani je bilo kakih 140 ljudi), da nam tujina ni in ne bo utrnila našega slovenstva in krščanstva, ki nam ju je kot dve zvezdi

KO LAŽ POSTANE RESNICA

Mnogi preprosti ljudje vedo povedati, da desetkrat ponovljena **laž**, enajstič **postane resnica**. Verjetno se je marsikdo o tem tudi sam prepričal.

Ta ljudska modrost se človeku porodi, ko gleda zemljevide, na katerih je meja po morju med Hrvaško in Slovenijo narisana kot dokončna po sredini Piranskega zaliva. Seveda so to zemljevidi, ki so jih izdelali na Hrvaškem za turistične in druge namene. Ker so nekateri izdelani v več jezikih, so očitno namenjeni tudi tujcem. O škandalu ob takem turističnem zemljevidu, ki so ga predstavljali na ljubljanskem sejmu Alpe-Adria, so se razpisali vsi slovenski mediji. Višek pa je Timesov zemljevid zahodnega Balkana, izdelan v ugledni hrvaški kartografski hiši in pravkar dotiskan v Londonu. Tudi na njem je ta **meja** zarisana **po sredi Piranskega zaliva**. Koliko je že v prodaji podobnih zemljevidov po svetu, ne vem. Verjetno pa jih bo kmalu deset in enajsti bo postal upoštevanja vredno dejstvo . . . Če ugledna založniška hiša, kot Times prav gotovo je, izda tak zemljevid, ni nesmiselno predvidevati, da se bodo v mednarodnih organizacijah sklicevali nanj, če bo spor dosegel take razsežnosti. In zelo verjetno je, da jih bo. Je torej ta asociacija nesmiselna?

Kaj storiti? Naj mi natisnemo turi-

vodnici prižgala ob naši zibelki slovenska mati, kakor nam je v letošnjem velikonočnem pismu voščil za praznike p. Robert. — Naš godec Jaka je dan prej odšel v bolnico zaradi operacije očesa, zato folklorna skupina Encijan ni mogla nastopiti, po drugi strani ‚pa je imela s postrežbo polne roke dela‘ (Lk 10, 40).

Kako nam je po programu tehnila skrbno pripravljena večerja, ni treba posebej poudarjati. Prispevala pa nam

stične zemljevide in avtokarto Slovenije z Istro, na katerih bomo vrisali mejo po reki Dragonji? Ob tem bi se zgražala večina Slovencev, verjetno bi prek sosednje države povzročili mednarodni škandal. In vendar je bil **sporazum o meji po Dragonji dosežen v dvomljivih okoliščinah**. Najslabše je stati ob strani in se braniti. Znano je pravilo, da je napad najboljša obramba. Zemljevide v čedalje večjem številu rišejo politiki in vojaki raznih narodnosti. To je na videz najbolj učinkovita predstava nekega stanja, načrta, zahteve in podobno. Dostikrat so tisti, ki rišejo zemljevide, zgolj tehnično orodje v rokah oblastnikov. Kar spomnimo se zemljevidov velike Srbije, velike Hrvaške, razdelitev BiH na kantone, Hitlerjevega zemljevida Evrope. In končno, vse prelahka podelitev državljanstva, vse hitrejše prehajanje naših tovarn v roke tujcev **človeka navdaja s strahom**. Čas je za odločen in preišljen nastop. Preveč je še razlik, preveč pohlepa, preteklost pa ostaja zapletena. Zgodovino bitk za meje pa tudi poznamo. Ne smemo jo prezreti.

Peter Svetik — SLOVENEK, Ljubljana, 30. 3. 1993

FINANCIAL TIMES O SLOVENIJI

Ugledni londonski poslovni časopis Financial Times je v torek bralcem pri-

je tudi novih moči za večerno zabavo po naši slovenski navadi. Nekatere vmes smo še voščili in nazdravili slavljenci Ančki, ki je prav to soboto praznovala svoj rojstni dan.

Drage matere in žene, dobri Bog naj blagoslovlja vsa vaša prizadevanja in nagrajuje vaše žrtve pri skrbi za vaše družine, vsem prirediteljem tega lepega večera, nastopajočim in sodelujočim, pa naj velja prisrčna zahvala in Bog lonaj!

nesel štiristransko prilogo o Republiki Sloveniji, „državi, ki še čuti posledice odcepitev od Jugoslavije in vojne, vendar pa ji je **neodvisnost** prinesla priložnost, da zgradi **odprto tržno gospodarstvo** in demokratične inštitucije“.

Angleška novinarja sta se pogovarjala s predsednikom Milanom Kučanom o tem, da je imela Slovenija srečo, da se je izognila balkanskemu kotlu, predvsem pa sta se posvetila našemu gospodarstvu. V prilogi lahko preberemo statistične podatke oziroma kazalce Banke Slovenije o slovenskem gospodarstvu, mnenja Franceta Arharja (guverner Banke Slovenije) in ekonomista Jožeta Mencingerja o tem, da je nujno **ohraniti trdno valuto** in **nizko inflacijo** ter povečati izvoz. Govor je o zakonu o privatizaciji podjetij in reforme bank. Finančni minister Mitja Gaspari in direktor Ljubljanske banke Marko Voljč sta predstavila naš bančni sistem, kjer prevladuje le ena banka. Želja je, da bi v prihodnosti imeli pet enako močnih bank, ki bi med seboj tekmovali. V članku je izpostavljeno, da bi bančništvo in turizem lahko bili tisti dejavnosti, ki bosta temelj za nadaljnji razvoj gospodarstva.

Precej prostora je posvečenega turizmu in uspešnim podjetjem; predstavili so se pivovarna Laško, Gorenje in Lek. Bohinjsko jezero in okolico avtorja primerjata s Švico. Glavna naloga je pripeljati nazaj turiste, ki so nekoč množično obiskovali Slovenijo.

Priloga poleg kazalcev o slovenskem gospodarstvu prinaša precej **optimistično sliko** dvomilijonske države, „katere prednosti so močna valuta, kvalificirana delovna sila, široka razgledanost in narod s skromnimi voditelji in realističnimi cilji“.

Andreja Rednak — REPUBLIKA, Ljubljana, 1. 4. 1993.

HIT SO LASTNINILI „PO DOMAČE“

Med 850 zahtevki po reviziji jih je kar nekaj, ki se nanašajo na HIT (hotelirska in turistična delovna organizacija iz Nove Gorice). Očitno gre za veliko **oškodovanje družbene lastnine**, ker se je HIT lastninil po svoji notranji zakonodaji, gre pa za delitev dobička, omogočanje ugodnih posojil, nepravil-

nosti pri odvajanju davkov državi in davkov iger na srečo (HIT je tudi lastnik več igralnic „Casino“ v Sloveniji). SDK Slovenije naj bi začela s pregledom poslovanja že oktobra lani, sam postopek pa še do danes ni prišel do konca. Primer Hita je potem posredovala komisiji za spremljanje in nadzor lastninskega preoblikovanja kot pravi **primer napravnega lastninjenja**. Ker primer še ni uradno zaključen, so vse informacije neuradne.

PODOBNIK PROTI HITU

„Osebo nimam nič proti novogoriškemu Hitu. Toda ne moremo dopustiti, da bi se **uradno dovolilo odtujevanje** družbenega premoženja. Če bi to dopustili v tem primeru, bi HIT postal lastnina desetih ljudi,“ je na novinarski konferenci dejal prvak Slovenske ljudske stranke in član komisije, ki nadzira privatizacijo slovenskih firm.

Marjan Podobnik že čuti pritiske zato, ker je obelodanil čudno lastninjenje. Samo dve uri potem, ko je v javnosti povedal za omenjene nepravilnosti, mu je nekdo po telefonu „svetoval“: „Ne vtikaj se v stvari, ki se te ne tičejo, drugače se lahko še kaj zgodi!“ Sam sicer sumi, od kod je prišlo opozorilo, vendar za zdaj še ne bo nikogar obsodil, dokler o tem ne bo trdno prepričan. Odgovor na to vprašanje se mogoče skriva v njegovih besedah, da **so v Hit vpleteni vodilni ljudje bivše in sedanje „politične elite“**. Na posebno vprašanje novinarja, ali mu je pri vsej zadevi znana vloga samega predsednika Milana Kučana, je Podobnik samo sklonil glavo in odgovoril: „Ne vem, ali so bili seznanjeni Kučan, Drnovšek in Rigelnik, toda zdi se mi potrebno, da so uradno seznanjeni.“ Njihovo mnenje oziroma njihova politična volja namreč lahko odločilno vpliva na razplet afere.

Marjan Podobnik je potem sporočil, da bo še naprej razgaljal vsa čudna lastninjenja, in to ne glede na to, ali bo na gradivu vlade pisalo, da gre za **poslovno skrivnost**. Da bi to podkrepil, je navedel primer mlekarne v Arji vasi, ki jo je uničil nekdanji direktor Čulč s tem, da je ustanovil tako imenovano „by pass firmo“ v Avstriji. Ta zasebna in družinska firma je od mlekarne prevzela skoraj vse pomembne pos-

lovne naloge. Iz Slovenije je uvažala mleko, ga predelovala v sadne jogurte in jim v posmeh vsem še reklamirala na televiziji jogurte iz slovenskega mleka.

Najbolj je zanimivo to, da je vse legalno in zakonito. To so bile ugotovitve vseh pristojnih organov, ki so zadolženi za kontrolo pri takih naložbah. Postavlja pa se **moralno vprašanje**, ki pa je vse bolj neprivlačno in današnjim oblastnikom nekam tuje. Zato se Podobnik trudi, da bi bili vsi tako imenovani prenosi na novo ustanovljene firme nični. Če tega ne bo, grozi Sloveniji prava katastrofa. Nihče ne ve, koliko kapitala je tako oteklo iz Slovenije v tujino.

V čigavem interesu je ohranjanje takega stanja in dopuščanje takih poslovnih nepravilnosti? Upamo lahko, da je kljub vsemu še toliko politične volje, da se vse nepravilnosti končno obelodanijo in krivci kaznujejo.

Vsa dejanja nekako spominjajo na težave in podkupovanja, ki se dogajajo v sosednji Italiji.

Na koncu se je Podobnik še vprašal, kam izginja denar, ki je bil namenjen za ozdravljenje bank. Vsi vemo, da je govor o zelo veliki vsoti denarja, ki naj bi pozdravil „črne luknje“ v slovenskih bankah. Na koncu naj povemo še to, da so banke ves čas stale ob strani podjetjem, ki so se lastninili na bolj sumljive načine.

Jože Biščak — DELO, Ljubljana, 10. 4. 1993.

NEVARNOST SPRENEVEDANJA

Kako lahko in „lepo“ je biti predsednik vseh Slovencev. To na svoji koži občuti prav vsak Slovenec. Eni prej, drugi pač kasneje. Vsi pa smo na isti poti.

Človek prenese veliko žalitev, pozabi tudi marsikako storjeno krivico, a se mu včasih zdi, kot da so določena dejanja prestopila mejno **črto dobrega okusa**. Tako smo neko jutro lahko v slovenskem časniku Delo opazili pol strani veliko osmrtnico: „Umril je narodni heroj Viktor Avbelj“. V časnikih in radiu smo potem lahko brali in poslušali različne zapise o tem „velikem heroju“. Res je, nikomur ne more-

mo odreči pietete ob njegovi smrti. Tudi njegovi najbližji imajo pravico, da to povedo svetu ali pa ostanejo tihi v svojem najožjem družinskem krogu. To je temeljna pravica vsakega posameznika in odsev kulturne ravni določene družbe. Do tu je vse lepo in prav. Stvar pa postane zanimiva, ko ta prestopi prag pravega okusa in dostojanstva do vseh ostalih ljudi. Ni je temeljne pravice, ki bi lahko to pravico omejevala drugim. Prav tu vstopi v igro „presednik vseh Slovencev“ Milan Kučan. **Osmrtnica je bila namreč podpisana z njegovim imenom.**

Predsednik se kar naenkrat postavi v vlogo, ko svoje ime zastavi za določeno idejo, ko se postavi v javni odnos z eno izmed „strani“, katere vloga v slovenski zgodovini je zelo vprašljiva. Kako malo je treba, da se človek lahko spozabi ali pa nevede stori napako, ki pa jo bo kasneje znal zelo dobro opravičiti in vnovčiti. Zmeraj bolj pogosto se „naš“ predsednik sklicuje na moralo in etičnost v naših odnosih. To je postala nekakšna zvezda stalnica v njegovih zagovorih. Kar naenkrat je prestopil svoj Rubikon in postal novi človek, ki tako „simpatično in umirjeno“ predstavlja vse slovenske državljane. Kako hitro smo iz naroda Slovencev postali le slovenski državljani. Je to res najvišja pridobitev francoske revolucije ali pa le ena izmed velikih prevar CK-ajevskih šolnikov?

V čem je problem take morale in etike? Težava nastopi v samem bistvu. Takoj potem, ko moralnost in etičnost postaneta **orodje**, s katerim ti prodajaš svoje misli ali pa zagovarjaš svoja dejanja, ko moralnost in etičnost **postavimo na raven „uporabnosti“**, tedaj je bolje, da bi človek molčal, kot pa, da bi še kaj govoril. Zelo hitro se menjajo navade, **nravi** pa kljub vsemu **ostajajo iste**. Samo skrite so bolj in včasih povsem nekontrolirano pridejo na svetlo.

O mrtvih vse dobro. Res je, pustimo mrtve z njihovim mirom. Njihovo delo je dokončano in sami bodo dajali svoj **odgovor Bogu**, zgodovina pa bo o njih povedala svojo sodbo. **Zgodovina melje počasi in vztrajno**, brez sočutja in pristranskosti. Je realna in včasih **kruta**, pa čeprav tega nočemo priznati. In prav je tako.

Ljubo Bekš, Ljubljana, 18. 4. 1993.

Lep obnovljen grad Bistra.

da bo dom(ovina) dom(ovina)

(nadaljevanje s 15. strani)

mo. Tudi ponavljanje vzorca (ritem) ne sme biti pretrgan. Podobno velja glede barv. Pri teh je treba seveda nujno upoštevati še skladje z drugimi barvami v prostoru.

pohištveno blago

Poseben del stanovanjskega dekoraja so oblaginjeni deli pohištva in blazine ter prevleke. Okrasne blazine na klopih, stoli, na posteljah ali tudi na policah so vse bolj pogost način olepševanja in popestritve izgleda stanovanja. Moderne blazine so vseh oblik in polne vsakovrstnih barvnih ali vzorčnih idej in rešitev. Blazine so najbrž prišle k nam kot okrasni element z Japonske.

To pohištveno blago naj bo izdelano

tako, da ne prevzame nase vse pozornosti prostora. Ne sme biti torej samo sebi namen, ampak se mora glavnemu pohištvu popolnoma podrejati.

Bolj uporabno vlogo kot blazine imajo seveda prevleke. Tudi te se morajo podrejati zgornjim navodilom. Skupna z blazinami pa jim je tudi zahteva, da so iz materialov, ki ne vlečejo nase nesnage in prahu, tako da lahko zdržijo dolgo časa v opremi stanovanj.

Posebej velja omeniti še draperijo. To so bolj ali manj umetniško izdelani okrasni elementi iz tkanin, ki jih nameščamo na stene podobno kot slike ali postavljamo na vidna mesta v prostoru, kjer pritegnejo nase posebno pozornost opazovalca. Navadno zelo določajo tudi ton in vzdušje v prostoru.

**KATOLIŠKO SREDIŠČE
SLOVENCEV PO SVETU
SLO-61000 Ljubljana, Poljanska 2,
tel. (061) 454 246, 132 075
faks 446 135**

kaj ko bi se malo vadili v slovenščini

● K NASLEDNJIM SAMOSTALNIKOM POIŠČI PO PET VRSTNIH PRIDEVNIKOV.

PRIMER: Najrajši jem beli (črni, koruzni, pšenični, rženi, mlečni) kruh.

— Aparat, motor, stroj, štedilnik, bor, medved, konj.

● K NASLEDNJIM SAMOSTALNIKOM POIŠČI PO PET SVOJILNIH PRIDEVNIKOV.

PRIMER: Klobuk je dedov (babičin, stričev, mamin, Blažev, Nežin).

— Ura, plašč, ruta, avto, ključ, pisava.

● IZBERI PRAVILNE ODGOVORE.

— Kateri klobuk je tetin? (Zelen. Zeleni.)

— Kolikšen je pes? (Majhen. Mali.)
— Kateri pes je vaš? (Majhen. Mali.)
— Kakšne barve je plašč? (Rjav. Rjavi.)
— Kateri je atov avto? (Rdeč. Rdeči.)

● POSTAVI PRIDEVNIKE V PRAVILNO OBLIKO.

— Mara je Miri podarila (nov) dežnik. (Nov) dežnik je iz Nemčije.
— Ta pes je (umazan), oni je (skopan). (Umazan) je Jakov, (skopan) pa Jankov.
— Matjaž je kupil en (bel) in en (črn) plašč. (Bel) mi je všeč, (črn) pa čisto nič.
— (Ržen) kruh se je podražil, (koruzen) pa ne.
— (Rjav) medved živi pri nas, (bel) pa le na severu.

● VELELNICE ZAMENJAJ S PRIHODNJKI IN POGOJNIKI, A TAKO, DA BO OSTAL ISTI POMEN.

PRIMER: Sleci si plašč. A si boš že slekel plašč! Bi si slekel plašč?
— Zapri okno.
— Nehaj žvižgati.
— Pojdi po časopis.
— Daj mi že mir.
— Zakuri peč.

● IZ NASLEDNJIH NEDOVRŠNIH GLAGOLOV NAREDI S PRIPONAMI ČIMVEČ DOVRŠNIH.

— Gledam, gradim, peljem, pišem, pojem, rišem, vozim.

● IZBERI IZ OKLEPAJEV USTREZNE GLAGOLE.

— Cankar (opisuje — opiše) svojo mater v izredno doživetih črticah.
— Prav lepo te (pozdravim — pozdravljam).
— Za pismo se ti prisrčno (zahvalim — zahvaljujem).
— Malo počakaj, ravno (oblečem — oblačim) se.
— Ne (zapri — zapiraj) mi vrat pred nosom.

● NAREDI IZ NASLEDNJIH PRIDEVNIKOV KOMPARATIVE (PRIMERNIKE) IN SUPERLATIVE (PRESEŽNIKE).

PRIMER: velik, večji, največji.

— Dober, dolg, drag, globok, kratek, lahak, majhen, mehak, nizek, ozek, sladak, tenak, težak, visok.

● POPRAVI NAPAKE.

— Bojim se pred psom in človekom.
— Zapregel je šimla in pognal.
— Tudi z bergljami se daleč pride.
— Ves čas mu je vpadala v besedo.
— V tej špelunki pa še nisem bil.

● POPRAVI NAPAKE.

— Ne izbegavaj delu.
— V srednjem veku so tlačani živeli pod težko knuto graščakov.
— Biljka pri biljki — kakšna lepota!
— O Binkoštih se vrnem za zmeraj domov.
— Pojdite h kasi in plačajte!

● ZAMENJAJ DOVRŠNIKE Z NEDOVRŠNIKI.

— Tomaž, od kod prideš?
— Nada, ali še vedno prepišeš?
— V romanu nam pisatelj prikaže vaško življenje.
— Kaj rečeš k temu?
— Priporočim se za ponovni obisk.

● POSTAVI POMIŠLJAJE, KJER SO POTREBNI.

— Z Mihom že nekaj časa je od tega sva šla na Šmarno goro.
— Za grmom sem zagledal neko premikanje zajca.
— Ti očeta do praga sin tebe čez prag.
— Ptički se ženijo na gregorjevo 12. marca.
— Žena je meni nič, tebi nič odšla od njega.

● POSTAVI VEZAJE, KJER SO POTREBNI.

— Gledali smo črno bel film.
— Kupil sem si nemško slovenski slovar.
— Ta pesem je v C duru.
— Obhajali smo 400 letnico prve slovenske slovnice.
— Josip Murn Aleksandrov velja za našega najbolj liričnega pesnika.

jože pogačnik mrzel maj

Vrba je muževna. Izza seči cvetje češpelj močno diši.

Prvih pastirjev raskavi krik zalil je poljano.

Strgan oblak, črn, težak visi nad mano.

Severni veter v očeh skeli, cvetje osipa, v plašč se lovi.

V logu za reko tenko, samotno cvili piščal.

Šipek v ogradi muči se, muči, da bi pognal . . .

REŠITEV NALOG:

● **VRSTNI PRIDEVNIKI:** Električni, brivski, rentgenski, telefonski, fotografski aparat. Avtomobilski, ladijski, dirkalni, parni, pogonski motor. Brusilni, vrtačni, poljedelski, pisalni, pralni stroj. Zidani, železni, električni, plinski, kombinirani štedilnik. Črni, prtilikavi, rdeči, gladki, posušeni bor. Jamski, beli, severni, rjavi, sivi medved. Fijakarski, čistokrvni, dirkalni, jahalni, tovorni konj.

● **SVOJILNI PRIDEVNIKI:** Mamina, očetova, bratova, sestrina, tetina ura. Sosedov, sosedin, mehanikov, dirkalčev, kraljev plašč. Sestričina, snahina, svakinjina, vnukinjina, pravnukinjina ruta. Markov, Elin, Kekčev, Majdin, Stankov avto. Hišnikov, hišničn, slugov, slugin, pomočničin ključ. Učiteljeva, učiteljčina, profesorjeva, profesorčina, zdravnikova pisava.

● **PRAVILNI ODGOVORI:** Zeleni klobuk je tetin. Pes je majhen. Mali pes je naš. Plašč je rjav. Rdeči avto je atov.

● **PRIDEVNIKI V PRAVILNI OBLIKI:** Mara je Miri podarila nov dežnik. Novi dežnik je iz Nemčije. — Ta pes je umazan, oni je skopan. Umazani je Jakov, skopani pa Jankov. — Matjaž je kupil en bel in en črn plašč. Beli mi je všeč, črni pa čisto nič. — Rženi kruh se je podražil, koruzni pa ne. — Rjavi medved živi pri nas, beli pa le na severu.

● **ZAMENJANI VELELNIKI:** Ali boš zaprl okno? Bi zaprl okno? — A boš nehal žvižgati! Bi nehal žvižgati? — A boš šel po časopis! Ali bi šel po časopis? — A mi boš že dal mir! Bi mi že dal mir? — A boš zakuril peč! Bi zakuril peč?

● **DOVRŠNI GLAGOLI:** izgledam, nagledam se, ogledam si, pogledam, pregledam, spregledam, ugledam, zagledam; dogradim, izgradim, nadgradim, ogradam, podgradim, pregradim, zagradam, zgradim; izpeljem, napeljem, odpeljem, popeljem, prepeljem, speljem, zapeljem; dopišem, izpišem, napišem, odpišem, opišem, podpišem, popišem, prepišem, pripišem, spišem, vpišem, zapišem; izpojem,

napojem se, odpojem, prepojem, zapojem; dorišem, izrišem, narišem, orišem, porišem, prerišem, pririšem, vrišem, zarišem, zrišem; dovozim, izvozim, navozim, obvozim, odvozim, povozim, prevozim, privozim, uvozim, zavozim, zvozim.

● **USTREZNI GLAGOLI:** Cankar opisuje svojo mater v izredno doživetih črticah. Prav lepo te pozdravljam. Za pismo se ti prisrčno zahvaljujem. Malo počakaj, ravno oblačim se. Ne zapiraj mi vrat pred nosom!

● **KOMPARATIVI IN SUPERLATIVI:** boljši, najboljši; daljši, najdaljši; dražji, najdražji; globlji, najgloblji, globokejši, najglobokejši, globočji, najglobočji; krajši, najkrajši, kračji, najkračji; lažji, najlažji; manjši, najmanjši; mehkejši, najmehkejši; nižji, najnižji; ožji, najožji; slajši, najslajši; tanjši, najtanjši; težji, najtežji; višji, najvišji.

● **POPRAVLJENE NAPAKE:** Bojim se psa in človeka. Zapregel je belca in pognal. Tudi z berglami se daleč pride. Ves čas mu je skakala, segala v besedo. V tem brlogu, v tej beznici, luknji pa še nisem bil.

● **POPRAVLJENE NAPAKE:** Ne beži pred delom, ne izmikaj se delu. V srednjem veku so tlačani živeli pod težkim bičem, korobačem graščakov. Bilka pri bilki — kakšna lepota! O binokostih se vrnem za zmeraj domov. Pojdite k blagajni in plačajte!

● **ZAMENJANI DOVRŠNIKI:** Tomaž, od kod prihajaš? Nada, ali še vedno prepisuješ? V romanu nam pisatelj prikazuje vaško življenje. Kaj praviš k temu? Priporočam se za ponovni obisk.

● **POMIŠLJAJI:** Z Mihom — že nekaj časa je od tega — sva šla na Šmarno goro. Za grmom sem zagledal neko premikanje — zajca. Ti očeta do praga — sin tebe čez prag. Ptički se ženijo na gregorjevo — 12. marca. Žena je — meni nič, tebi nič — odšla od njega.

● **VEZAJI:** Gledali smo črno-bel film. Kupil sem si nemško-slovenski slovar. Ta pesem je v C-duru. Obhajali smo 400-letnico prve slovenske slovnice. Josip Murn-Aleksandrov velja za našega najbolj liričnega pesnika.

izražajmo se lepo

Bodi no, bodi, tega ti ne verjamem. (= Beži, daj.) — Bodi te no, da se je omožila! — Fant, ne bodi len, skoči za tatom. (= Brez obotavljanja). — Naj govori kar že bodi. — Izberi kogar si že bodi.

o

Kot Boga te prosim. — Bog ga je poklical, vzel k sebi. — Živi ko mali bog. — To ti je bil prizor za bogove. — Ljubi Bog, ali je to mogoče? — Ali boš kar naprej počival, Bog te nima rad. — O ti moj Bog, saj ne bom zdržal! — Bog ne daj, samo tega ne! — Bog ne zadeni, da bi pozabil na nas! — Vzemi ga, še Bog če te mara! — Bog ji daj dobro! — Pod milim Bogom za nobeno rabo nisi. — To je gotovo kakor Bog v nebesih. — Ta otrok je bog v družini. — Imela ga je za Boga. — Ustavili se bomo, kjer Bog roko ven moli. (= V gostilni.) — Naj gre, Bog z njim! — Živeti Bogu za hrbtom. (= V zakotnem kraju.) — Bogu čas krasti. (= Lenariti.) — Drži se ko lipov bog. — To je pa narejeno, da se Bogu smili.

o

Ta je iz bogate hiše. — Lani smo imeli bogato jesen. — Bogata zbirka znamk. — Ta pokrajina je bogata sonca. — Vitaminsko bogata hrana. — Miseslo bogata komedija. — Spet je za izkušnjo bogatejši. — Bogat jezik. — Bogato obložena miza.

o

Sam ljubi Bogec ga je poslal. — Bogca zahvali. — V kotu nad mizo je visel star Bogec. — Bogkov kot.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

Vlada Republike Slovenije razpisuje štipendije za Slovence zunaj Republike Slovenije in njihove potomce za študijsko leto 1993/94.

Vrste študija:

— **dodiplomski študij** na univerzah v Sloveniji (kandidat mora biti ob vpisu mlajši od 25 let).

— **krajše izpopolnjevanje** od treh mesecev do dvanajst mesecev s prednostjo na področju slovenskega jezika, etnologije, kulture zemljepisa, umetnostne zgodovine.

— **dodiplomski študij** na slovenskih univerzah (kandidat ne sme biti starejši od 28 let in mora imeti povprečno oceno najmanj 8).

— **celoletni intenzivni tečaj** slovenskega jezika za tujce.

Kandidati lahko prebivajo v študentskem domu v Ljubljani. Štipendije so namenjene študentom slovenskega porekla, ki so pripravljene po vrnitvi v državo, kjer živijo, aktivno sodelovati pri ohranjanju slovenskega jezika in širše kulturne dediščine ter povezovanja z matično Slovenijo.

Kandidat naj v prijavi napiše, kaj in čemu hoče študirati, navede naj kratek življenjepis, v katerem naj opiše doseganji način in stopnjo študija ter svoj delež v organizacijah, ki so slovenskega značaja. Priporočljivo je priporočilo slovenske organizacije, v kateri je kandidat aktivno sodeloval, ali pa priporočilo konference Slovenskega svetovnega kongresa.

Poleg prošnje morate poslati še fotokopijo spričevala zaključnega izpita (matura) in spričevala iz srednje šole z navedbo vseh predmetov, ali pa diplomo po zaključnem visokošolskem programu.

Prošnjo in navedene dokumente pošljite do 30. junija 1993 na naslov:

Ministrstvo za šolstvo in šport, Ljubljana, Župančičeva 6, telefon: 154 - 208, interna številka 42; št. faksa: 061 / 214 - 820.

Čakamo na Vas

V drugi polovici 1991. leta smo se mladi Slomškovega prosvetnega društva „Slovenski dom“ iz Zagreba odločili, da izdamo svojo prvo večjo pismono predstavitev.

Prvo številko biltena „Korenine in vezi“ smo izdali v nakladi 250 primerkov v pričetku 1992. leta. Pri tem sta nam nesebično po svojih močeh pomagali uredništvi Glasa koncila (Zagreb) in Družine. Z njuno pomočjo ter s pomočjo Katoliškega središča in Zveze kulturnih organizacij smo poslali bilten v kulturna središča po vsem svetu, kjer živijo Slovenci in Hrvati.

V biltenu smo opisali zgodovino Društva, tekočo problematiko, predstavili pomembnejše člane ter literarna in slikarska dela članov in zunanjih sodelavcev s protivojno in domoljubno tematiko.

za moja sinova in za tiste, ki so ju ubili

(nadaljevanje s 6. strani)

trpljenje. Ponižno so priznavali, da odpuščanje ne more več naravno izvirati iz njihovih src. Preveč sovraštva, krvi in mrtvih je bilo. Ko so to brez olepšavanja priznali, so spontano začeli prositi Boga, naj z močjo svojega Duha rodi v njih to nemogoče odpuščanje. Iskrenost in veličina njihove molitve sta me pretresli.

Ob koncu večera, pozno ponoči, me je eden od njih odpeljal z avtom. Ob slovesu mi je ponudil nekaj denarja: „Oče, rad bi, da bi maševali za moja sinova, ki sta umrla stara 17 in 21 let.“ Čez nekaj sekund oklevanja: „Mučili so ju. Iztaknili so jima oči in iztrgali jezik.“

Še preden sem se lahko odzval, zbežgan zaradi tolikšne krutosti, mi je po-

Ker še vedno iščemo obširnejše podatke iz zgodovine našega Društva, prosimo, da se nam s pisnimi prispevki oglasijo tisti, ki so bili v preteklosti kakorkoli povezani z našim Slovenskim domom. Poiščite in preberite naš prvi bilten in nam kritično ocenite njegovo kvaliteto.

Radi bi čimprej izdali drugo številko, zato nam bo dobrodošel in dragocen vsak vaš prispevek ali ideja.

Zadnji dve leti v Zagrebu končno spet lahko opravljamo **bogoslužje v slovenskem jeziku**. V prejšnjem mesecu nas je obiskal tudi koprski škof Metod Pirh, kar nam je dalo novega poleta in volje do dela.

To je priložnost za srečavanje Slovencev in način ohranjanja slovenskega jezika in kulture izven meja naše drage matične domovine. Zato Vas ponovno prosimo, oglasite se nam s svojim, lahko tudi skromnim prispevkom, na naslov: Slomškovo prosvetno društvo „Slovenski dom“, Masarykova 13, 41000 Zagreb, Hrvaška.

molil drug bankovec, rekoč: „In drugo mašo boste darovali za tiste, ki so ju ubili.“

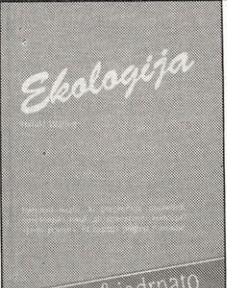
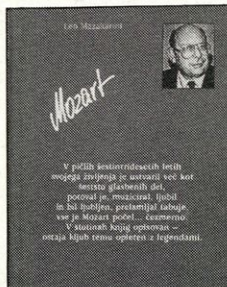
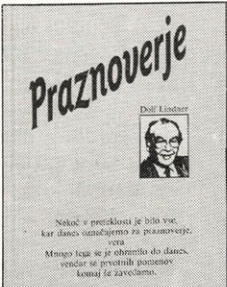
Plemenito dejanje tega človeka se ne da meriti s človeškimi merili. Tisti večer sem razumel, da se pravi „odpustiti“ res „biti deležen nezasuženega daru božje ljubezni“. Naša človeška logika je logika človeške spirala sovraštva, ki povzroča sovraštvo, maščevanja, ki rojeva maščevanje, zla, ki ustvarja zlo. Ta logika se z odpuščanjem nepričakovano, nelogično, nerazumsko konča. Tisto, kar bi se moglo zdeti slabost, predaja, nenadno postane plavanje proti toku, nepričakovan mimohod Duha. Kakšen neverjeten skok! To je sprehod od človeške logike k božji logiki, k logiki ljubezni, ki umira s krikom: „Odpusti jim!“

Majhno ponižanje, majhne žalitve, ki jih naša ošabnost napihne, kakor da bi bila prizadeta naša čast, se kažejo kot bedne malenkosti vpricho takih ljudi, v katerih prebiva Duh.

M. Hubaud

MOHORJEVA ZALOŽBA V CELOVCU

priporoča serijo kratko in jedrnato

<p>Wolf in der Maur NACIONALIZEM</p> <p>113 strani 17 x 11 cm trdo vezano 98,— šil. SIT 880,—</p>	 <p><i>Nacionalizem</i></p> <p>Zgodovinski, socialni in politični sklopi se vedno znova vodijo v prenosno nacionalno zavest. Kje so danes meje narodne samostojnosti?</p> <p>kratko & jedrnato</p>	 <p><i>Ekologija</i></p> <p>kratko & jedrnato</p>	<p>Harald Wilfing EKOLOGIJA</p> <p>120 strani 17 x 11 cm trdo vezano 98,— šil. SIT 880,—</p>
<p>Leo Mazakarini MOZART</p> <p>114 strani 17 x 11 cm trdo vezano 98,— šil. SIT 880,—</p>	 <p><i>Mozart</i></p> <p>V petih desetletjih so se letri njegovega imena že večkrat vrteli okoli glasbenih del, posodi in instrumentalni študijski bi bili najboljše, proutstajali iz njega vse je Mozart postal... kazemerno. V skladnih knjigi opozorimo o ostanja ljubih resni opretni z legendami.</p> <p>kratko & jedrnato</p>	 <p><i>Praznoverje</i></p> <p>Dolf Lindner</p> <p>Nekoč v preteklosti je bilo vse, kar danes označujemo za praznoverje. Mnogo ljudi se je obrnilo do danes, vendar se prvotni pomenovi kmalu je zavrnilo.</p> <p>kratko & jedrnato</p>	<p>Dolf Lindner PRAZNOVERJE</p> <p>120 strani 17 x 11 cm trdo vezano 98,— šil. SIT 880,—</p>

Mohorjeva založba

Viktringer Ring 26
A-9020 Celovec
Tel.: (0463) 56 5 15 - 0
Faks: (0463) 51 41 89

Celovška Mohorjeva založba

Gruberjevo nabrežje 6
SLO-61000 Ljubljana
Tel.: (061) 21 96 86
Faks: (061) 22 46 16

Knjige dobite v vseh knjigarnah Slovenije in v Mohorjevi knjigarni v Celovcu, ter jih lahko naročite na predstavnih Celovške Mohorjeve založbe v Ljubljani ali pa pri Mohorjevi založbi v Celovcu.

oglasi

● DRAGI ROJAKI, POTUJETE V ITALIJO? Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevedu Corso Italia, Vas pričakujemo v PALACE HOTELU***, najboljšem in največjem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Rojaki imajo 15 % popusta. — PH-PALACE HOTEL***, Corso Italia 63, I-34170 GORIZIA, tel. 0481 / 82 166, telex 461154 PAL GO I, fax 0481 / 31 658.

V večnem mestu Rimu pa Vam je na voljo HOTEL EMONA***, prav tako z vsem komfortom (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija), sprejelo pa Vas bo slovensko osebje. Rojaki imajo 15 % popusta. — HOTEL EMONA***, Via Statilia 23, 00185 ROMA, tel. 06 / 7027827 / 70227911, fax 06 / 7028787. — Pričakujemo Vas! — Lastnik obeh hotelov: Vinko Levstik.

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr.

HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pismeno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● RAČUNALNIKI: Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

● PRODRAM komfortno in prijetno hišo (150 m² na 500 m² zemljišča) na odlični lokaciji v Mariboru (pogajalska cena 350.000 DEM). Tel. 062 / 26 - 180.

● PRODRAM hišo v okolici Ptuja. Cena po dogovoru. — Julija Pernek, Finžgarjeva 14, 62250 Ptuj, tel. 062 - 776 647.

● PRODRAM visokoprtilično hišo z velikim vrtom v lepem naselju na Bregu pri Ptuju. Lokacija primerna tudi za mirno poslovno dejavnost. —

Janko Junger, Na Obrežju 18, 62250 Ptuj, Slovenija, tel. 062 - 772 - 055.

● SLOVENEK, srednjih let, že dalj časa zaposlen v Nemčiji, želi spoznati pošteno Slovenko z resnimi nameni; slika zaželeno. — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, ki so navedeni v spodnjem črnem pasu na tej strani (štev. 1/93).

● V Velenju PRODRAM takoj vseljivo dvostanovanjsko hišo z mestnim ogrevanjem, telefonom in garažo. Na vrtu klet-rastlinjak z ogrevanjem. Zemljišče 702 m². Okolica lepo urejena. Avtobusna in železniška postaja 3 min. od hiše. — Informacije: trgovina Bouha, Stuttgart, BRD, tel. 32 87 74 od 19. ure naprej.

Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega.

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte, da ste Slovenci. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

vsaj majčkeno se nasmejčkajte!

TT... FF... GG... HH... RR...
SS...«

„Ali poznate punč Mone Lize?“
„Ne. In kakšen je?“

„Dva, tri kozarčke in človek se komičnega režanja ne znebi več.“

Novoimenovani šef oddelka sedi ponosno v svoji novi pisarni.

Ko vstopi neki mlad človek, zgrabi šef slušalko: „... Seveda, gospod direktor... res čudovit večer sinoči pri vas... seveda, na svidenje...“ Slušalko spet odloži.

Potem se obrne k mlademu človeku: „In kaj lahko za vas storim?“

„Nič. Le telefon bi rad priključil.“

„Mami, mami! Jaz ne maram v Ameriko!“

„Molči in plavaj naprej!“

Gospa bere zbirko slovenskih umetnih pesmi. Nenadoma reče

Imam krvave roke in
čisto vest.

Žarko Petan

Člani Stranke demokratske prenove najbolj uspešno kritizirajo posledice svojih napak.

Janez Klemenčič

možu: „Ti, tu je pa neki Kette prepisal pesem, ki si jo ti pred tridesetimi leti spesnil zame.“

„Našo rodbino lahko zasledujemo do Friderika Barbarosse.“

„Listine naše rodbine so se pa izgubile v vesoljnem potopu.“

Kakšne barve so zeleni, kadar zardevajo? (Janez Klemenčič)

Zgodovina najbolj laže o času, ki se ga še vsi spominjamo. (Janez Klemenčič)

Uradnik prihiti v urad ves zasopel: „Oprostite, šef, a zaspal sem.“

„Kaj spite tudi doma?“

Kaplar vpije nad rekrutom: „Ti si menda trdil, da je naš poveljnik idiot. Ali je to res?“

„Vojaških skrivnosti ne smem izdajati.“

Jež vpraša soseda: „Kako se pišete?“

„Žnidar.“

„In kaj ste po poklicu?“

„Čevljar.“

Jež se zakrohoče.

„Saj je pri vas enako: pišete se Jež, ste pa čisto navaden vol.“

Mladi ženi med seboj.

„Sinoči sem sprejela moža z rožo v ustih. In veš, kaj mi je rekel? Če sem vazo pogoltnila.“

„Kako je bilo s tvojimi koncerti?“ je vprašal prijatelj poprečnega pevca.

„Prav dobro, le v Dolini je bila dvorana skoraj prazna.“

„Seveda, tam si že enkrat pel.“

„Ali ste se v operi dobro zabavali?“

„Ja, v začetku še kar. Potem so se pa začeli sosede pritoževati.“

„Ali ne bi hotel vstati?“ je rekla na tramvaju starejša gospa malemu fantku.

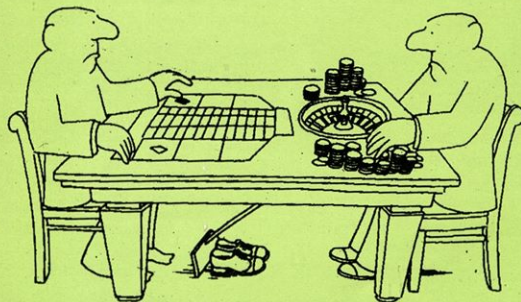
„Ne, ker potem boste pa vi sedli na moj sedež.“

Dva moža v kanadskem baru.

„Ne boš verjel, a včeraj sem videl nekoga plavati po Niagarskih slapovih navzgor.“

„Seveda, saj to sem bil jaz.“

Policija je opozorila prebivalce pred škilastim vlomilcem: „Če vidite tega moža stati pred svojim oknom, obvestite takoj sosede!“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikanek, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 071-735-6655).

AVSTRIJA

P. mag. Janez Žnidar, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.
(Tel. 0316 / 91 31 69 - 37).

Ludvik Počivavšek, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

(Tel. 0 72 29 / 88 3 56 - 3, samo ob petkih popoldne in ob sobotah).

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slov. pastoralni center, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Herrengasse 6, A-6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 23 1 00 ali 05522 - 34 85-0).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3630 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, 10, rue de la Révolution, B-6200 Châtelineau (Belgique).

(Tel. 071 - 39 73 11).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, Slovenski dom, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon.

(Tel. (1) 42 53 64 43 - fax (1) 42 53 56 70).

Martin Retelj, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon (Tel. (1) 42 53 64 43).

Silvester Cesnik, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon (Tel. (1) 42 53 64 43).

(maj—oktober: 10 rue de l'Égalité, 65100 Lourdes. Tel. 62 94 05 30).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 9 rue Saint Gorgon, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.

(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62. (Tel. 030 - 788 19 24,

telefax 030-788 33 39).

Slovenska katoliška misija, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62.

(Tel. 030 / 784 50 66).

Janez Pucelj, Oskarstr. 29, 4200 Oberhausen 11. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čepлак, diakon, Oskarstr. 29, 4200 Oberhausen 11. (Tel. 0208 -

64 09 76).

Martin Mlakar, Moltkestraße 119-121, 5000 Köln 1. (Tel. 0221 - 52 37 77).

Janez Modic, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Jogdan Saksida, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Stanko Gajšek, 8070 Ingolstadt, Feldkirchnerstr. 81. (Tel. 0841 - 59 0 76).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, Urbanstraße 21, 7410 Reutlingen 1. (Tel. 07 1 21 - 44 7 89).

Župnijska pisarna Slov. kath. Mission, Krämerstraße 17, 7410 Reutlingen 1.

(Tel. 07 121 - 45 2 58).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slov. dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137. (Tel. 0731 - 27 2 76).

Marijan Bečan, Liebigstr. 10, 8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3630 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan, 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, Postfach 521, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 44 15 in 01 - 301 31 32).

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, Postfach 771, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 31 32, Telefax 0041 1 / 303 07 88).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).

KATOLIŠKO SREDIŠČE SLOVENCEV PO SVETU (Janez Rihar), SLO-61001
Ljubljana, Poljanska 2, tel. 061 / 454 246; 132 075; faks 446 135